1856. N°. 5

LEEUWARDER COURANT.

DINGSDAG 22 JULIJ.

BIJ DEZE COURANT WORDT EEN BIJVOEGSEL UITGEGEVEN.

De middenprijzen van de *in- en uitlandsche Tarwe* en *Rogge*, waarnaar de zetting van den prijs van het *Tarwe-*, *Rogge-* en *Zwitserschbrood* wordt geregeld, zijn op de markt van Vrijdag den 18 Julij 1856 te *Leeuwarden*, geweest als volgt:

Van de *Tarwe* per mudde . . . . *f* 18.25.
Van de *Rogge* per last, voor het *Roggebrood* . . . . . „ 310.00.
Van de *Rogge* per last, voor het *Zwitserschbrood* . . . „ 310.00.

Leeuwarden, den 19 Julij 1856.
De Commissaris des Konings in de provincie Friesland,
VAN PANHUIJS.

PUBLICATIE.

DE **GEDEPUTEERDE STATEN** der provincie *Friesland* brengen, ten vervolge op hunne Publicatie van den 14 dezer, ter kennis der ingezetenen, dat van den 12 tot en met den 18 dezer:

1. 31 runderen in de Provincie aan de besmettelijke longziekte zijn gestorven, als in de gemeenten: Achtkarspelen 1, Baarderadeel 2, Dantumadeel 1, Doniawerstal 5, Hemelumer Oldephaert en Noordwolde 1, Hennaarderadeel 5, Kollumerland en Nieuw-Kruisland 2, Leeuwarderadeel 2, Oostdongeradeel 2, Rauwerderhem 1, Westdongeradeel 1 en Wijmbritseradeel 8, en 33 door die ziekte aangetaste runderen, voor rekening der eigenaars, zijn afgemaakt, als in de gemeenten: Baarderadeel 1, Bolsward 1, Doniawerstal 5, Franekeradeel 1, Gaasterland 1, Haskerland 4, Hennaarderadeel 1, Leeuwarderadeel 2, Rauwerderhem 6, Tietjerksteradeel 1, Wonseradeel 4 en Wijmbritseradeel 6, bedragende daardoor het totaal der gevallen sedert den 1 Januarij dezes jaars 3414;
2. de besmettelijke longziekte zich heeft geopenbaard onder de runderen van de veehouders: Jan Pieters Terpstra, te Winsum; Hendrik Franzes Pasma en Sijmen Murks Bottema, beide te Haskerdijken; Klaas Thees IJkema, te Haskerhorne; Rients Ages Agema, te Wommels; Sijbe Botes Hiemstra, te Jelsum; Tjeerd Jacobs Holwerda, te Nijkerk; Hendrik Groening Bakker, te Nieuwehorne; Douwe Taekeles Soepboer, te Hantum; Jetze Thomas Schuurmans, te Tjerkwerd; Tjabbe Jozephs Witteveen, te Greonterp; de Erven Hessel Douwes IJntema, te Idsegahuizen; Djurre Piers de Jong, te Allingawier; Johan Hessels Heslinga, te Hichtum; Piebe Taekes Hoekema, te Workum; Klaas Bonnes Bosma, te Oosthem; Pieter Ruurds van der Zijl en Hinne Jeltes Bakker, beide te Offingawier en nog van den 5 tot en met den 11 dezer onder de runderen van den veehouder Jelle Jurjens Huitinga, te Koudum.
3. gezond zijn verklaard de runderen van de veehouders: Gerben Sjoerds Gerbrandij, Taeke Egberts van Popta en Walle Jans Oppedijk, allen te IJlst; Tiete Lieuwes Palstra, te Weidum; Pier Durks Lettinga, te Lekkum; Gerrit Durks Terpstra, te Jelsum; Johannes Doekes Binnema, te Stiens; Pieter Scheltes Brouwers, te Cornjum; Andries Gjalts van der War, te Britsum; Heerke Pieters Renema, te Wirdum; Jetske Luitzens Steenstra en de Wed. Ane Gerrits Donia, beide te IJtens; Ruurd Aukes Hofstra, te Oldeboorn; Sijtze Andries Smeding, te Roordahuizum; Meine Sierds Klijnsma, te Echten; Dedde Reitzes Dijkstra, te Dokkum; de Wed. Rochus Jans v. d. Weg, te Sint Jacobi-Parochie; Oege Simons Jaarsma, te Ternaard; Doede Annes Boersma, te Lutkewierum en Klaas Baukes Seffinga, te Oosterend.

Leeuwarden, den 21 Julij 1856.
De Gedeputeerde Staten voornoemd,
VAN PANHUIJS, *Voorzitter*.
A. VAN DER LAAN, *Griffier*.

MADRID, 17 Julij.

De orde is in de hoofdstad geheel hersteld. De Koningin heeft, vergezeld door den maarschalk O'Donnell, eene revue gehouden over het garnizoen, onder levendige toejuichingen zoowel van de troepen als van de bevolking. Morgen zal de plegtige ter aardebestelling van de gesneuvelde militairen plaats hebben. De maarschalk Espartero is naar Logrono, waar hij vroeger woonachtig was, teruggetrokken. De berigten uit de provincien luiden gunstig.

WEENEN, 17 Julij.

Eene dépêche uit Bucharest meldt het gewigtig nieuws, dat de Porte prins Ghika benoemd heeft tot kaïmakan van Wallachije en den bojaar Théodore Balsch tot diezelfde waardigheid in Moldavie. Het voorloopig handhaven van prins Ghika en prins Stirbey als hospodars van beide Vorstendommen, tot dat de reorganisatie voltooid zoude zijn, wordt dus hiermede gelogenstraft. Of deze prins Ghika de afgetreden hospodar is dan wel een ander van denzelfden naam, wordt niet opgegeven.

PARIJS, 19 Julij.

Men meent alhier te weten, dat de Keizer thans bepaaldelijk overhelt tot de gevoelens van Engeland, Rusland en Pruisen, ten aanzien eener vereeniging van Moldavie met Wallachije. Indien dit gerucht waar is, dan zal hieruit noodzakelijk eene verkoeling ontstaan tusschen Frankrijk en Oostenrijk, welke laatste mogendheid, zooals men weet, in vereeniging met Turkije, met alle mogelijke klem op de scheiding dier Vorstendommen aandringt. Wat de grensscheiding van Bessarabie betreft, is het blijkt al meer en meer, dat het ontwerp tot afbakening op het congres ingediend, niet uitvoerbaar is. De commissie zal dientengevolge twee andere ontwerpen aanbieden.

— De spaansche zaken zijn hier het hoofdonderwerp van alle gesprekken, redeneringen en gissingen, en wel in de eerste plaats van die naar de aanleiding tot de ministriële crisis. Nu zegt men weder, dat die in verschil tusschen de ministers over de maatregelen te zoeken is, welke tot beteugeling der wanordelijkheden, die bijna dagelijks, nu hier dan daar, ontstonden, genomen moesten worden. O'Donnell zou het in staat van beleg verklaren van alle provincien en eene tijdelijke schorsing der dagbladen aangeraden, Espartero, in vereeniging met de ministers Zabala en Escosura, zich daartegen verzet hebben.

Heden zijn geen nadere tijdingen uit Spanje ontvangen. Inmiddels bevestigen de dagbladen, dat de opstand te Madrid in den avond van den 16den onderdrukt was, doch dat de strijd hardnekkig geweest is en ongeveer 30 uren geduurd heeft. De nationale garde moet den hevigsten tegenstand geboden hebben, maar nog meer de troepen, onder bevel van den maarschalk O'Donnell. Hoewel de rust in de hoofdstad hersteld werd, was men in bestendige vrees voor de provincien. Men weet bij ondervinding, dat de zaken bij zulke gelegenheden in Spanje geheel anders gaan, dan in andere landen. Te Saragossa, waar de bevolking zeer gehecht is aan Espartero, moet het alles behalve gunstig gesteld zijn geweest en men verzekert bij herhaling, dat de troepen zich voor de opstand verklaard hebben. Ook meldt eene telegrafische dépêche, dat geheel Arragon in opstand is. Daarentegen meldt eene andere dépêche uit Barcelona van den 17den, dat in Katalonie eene volmaakte rust heerschte. *(Zie de telegr. berigten.)*

LONDEN, 19 Julij.

De *Times* meldt, dat de heer Dallas, amerikaansch gezant te Londen, door zijne regering gemagtigd is aan het britsche kabinet voor te stellen: 1. dat San Juan zal worden verklaard tot vrijhaven, onder de opperheerschappij van Nicaragua; 2. voorts dat de Mosquito-Indianen zullen worden zamengetrokken op een daartoe aan te wijzen grondgebied en hun opperhoofden gegeven zullen worden, jaarlijks te vervangen; 3. wijders dat Engeland afstand zal doen van de Baai-eilanden ten behoeve van den staat Honduras; 4. vervolgens dat Belize zal blijven eene britsche zitting met dezelfde grenzen als in 1850 zijn bepaald; 5. eindelijk dat Centraal-Amerika de gemeenschap tusschen de twee Oceanen zal waarborgen.

— De admiraliteit heeft eene dépêche ontvangen van admiraal Grey uit Konstantinopel van 14 dezer maand, waarin gemeld wordt, dat de admiraal Fremantle aldaar was aangekomen met al de tot het leger behoorende personen en dat al de engelsche schepen den zaturdag bevorens, op uitzondering van twee de Krim hadden verlaten.

BERLIJN, 18 Julij.

Brieven uit Petersburg melden, dat de krooning des Keizers nu stellig op 31 Augustus is vastgesteld; dat Z. K. M. zich den 20sten dier maand naar het kasteel Petrowski, in de nabijheid van Moskou, begeven en twee dagen later zijne plegtige intrede in die hoofdstad doen zal.

MUNCHEN, 16 Julij.

Uit Kroonstad heeft men alhier berigt, dat de uitvinding van een duikerschip, door den voormaligen korporaal bij de beijersche artillerie, Wilhelm Bauer, de deswegens gekoesterde verwachting nog overtroffen heeft. De brief is reeds hierom merkwaardig, dat hij, althans gedeeltelijk, 17 voeten onder den waterspiegel der zee is geschreven. Daarin wordt gemeld hoe, na acht kleine proeven met het duikerschip, den 24 Junij eene groote proef is genomen, aan welke, behalve den uitvinder, een russisch zeeofficier, acht matrozen en een slotenmaker deel namen en alle mogelijke bewegingen maakten. Men begaf zich daarmede in de haven van Kroonstad 17 voeten onder de oppervlakte der zee en bleef aldaar elf uren lang onafgebroken onder water, alwaar, behalve met het geven van allerlei wendingen aan het vaartuig, de tijd met het instellen van feestdronken op Keizer Alexander, den Koning van Beijeren, prins Albert van Engeland door wien Bauer vroeger begunstigd werd, en de toekomstige russische onderwater zeemagt gesleten werd. Eerstdaags zou eene nieuwe groote proefneming, in tegenwoordigheid van den grootvorst Konstantijn, die de onderneming sterk heeft aangemoedigd, en van eene ten deze benoemde commissie genomen worden.

ROTTERDAM, 19 Julij.

De Koninklijke Nederlandsche Yacht-club hield heden alhier hare gewone jaarlijksche feestviering en wedstrijd, in tegenwoordigheid van den president, Z. K. H. prins Hendrik der Nederlanden. De 1ste prijs, van Z. K. H. prins Frederik der Nederlanden, bestaande in eene zilveren etagère of fruitdrager, waarvan de voet, in rocaille stijl bewerkt, met gedreven zeefiguren en zeegewassen omgeven is en waarop het schild der Kon. Ned. Yacht-club prijkt, en op welken voet zich eene zware foksia-stam verheft, dragende twee cristallen plateaux en ananasdrager, door zilveren foksia-bloemen en ranken omgeven, en uitgeloofd voor platbodem zeilvaartuigen (pleiziervaartuigen), waarvoor 5 waren ingeschreven, werd behaald door *Diana*, van baron van Lijnden, te Beetsterzwaag.

HARLINGEN, 19 Julij.

Na eene afwezigheid van vijf maanden, kwam heden morgen alhier behouden binnen, de groenlandsvaarder *Dirkje Adama*, kommandeur O. Mehlen, toebehoorende aan de heeren Barend Visser & Zoon. Had men bij den aanvang des togts met tegenwind en storm te kampen, op den 11den dag werd de wind gunstig, en voorspoedig kwam men weldra op de robbekust aan. Vele omstandigheden waren evenwel oorzaak dat men niet meer dan omstreeks 2300 robben kon magtig worden. Ook de walwischvangst zelve liep ongunstig ten einde, daar men zonder visch terug moest keeren. Ofschoon de bemanning de beste gezondheid genoot, betreuren echter een paar ouders, hier woonachtig, het verlies van een' zoon, een jongeling van 17 jaren, die in het begin der reis reeds overleden was. Bij de binnenkomst, die door velen met belangstelling werd verbeid, is het schip met eene stevige koelte, zoodanig tegen het middenhoofd geloopen, dat daarvan een gedeelte werd verbrijzeld. Het schip zelf bekwam geene andere schade dan dat een der voorhangende zware ankers aan drie stukken sprong.

Zoo is dan weer een togt ten einde, waarvan men hier zooveel had gehoopt, doch die, wel niet ongelukkig, toch niet voordeelig is afgeloopen. Te wenschen is het, dat deze tak van nijverheid, die aan zoo vele handen werk en aan zoo vele monden brood geeft, nog lang hier bestaan blijve, en een betere uitkomst de pogingen der heeren eigenaren bekroone, die zij ook hierdoor in het werk stellen om den bloei en de welvaart van Harlingen te bevorderen.

LEEUWARDEN, 21 Julij.

(Het Bijvoegsel, behoorende bij deze Courant, behelst een kort verslag van de plegtige onthulling van het standbeeld ter eere van Lourens Janzoon Coster, te Haarlem; en het Programma voor de Tentoonstelling van vee enz., te houden te Franeker den 16 en 17 September e. k.)

VERGADERING VAN DE HEEREN STATEN VAN FRIESLAND.

18 *Julij*. Aanwezig 34 leden.

De notulen der zitting van gisteren worden gelezen en vastgesteld.

Rapport wordt uitgebragt in zake van punt 75 en andere, betreffende adressen tot wederinvoering der vroeger bestaan hebbende maatregelen tegen de verspreiding der longziekte onder het rundvee, of tot wijziging der politie-verordeningen deswegens ingevoerd enz. — Ter griffie, later behandelen; intusschen drukken en aan de leden rondzenden.

In behandeling worden genomen de uitgebragte rapporten omtrent punten:

36. Wijziging van het reglement voor den veenpolder te St. Johannesga. — De voorgestelde wijzigingen goedgekeurd en tevens goedgekeurd de door Ged. Staten verleende magtiging, met betrekking tot het leggen van den polderdijk bij de Broersloot en de Hoogedijks Vaart, en tot onteigening der daartoe noodige gronden.

74 en 89. Verdieping van de Potmarge. — Besloten, aan deze zaak geen verder gevolg te geven, en dus geene subsidie te verleenen tot de verdieping beneden den ouden bodem.

48. Slatting van de Hijumer Vaart en van de vaart, loopende van Balkend tot de Kousloot. — Bepaald, dat de vaart door de onderhoudpligtigen zal worden geslat tot 1.50 el beneden den ouden bodem, en dat de kosten van verdieping beneden den ouden bodem door de provincie zullen worden gedragen. Op de begrooting voor 1857 tot dat einde *f* 2000 uitgetrokken.

87. Wijziging van het toltarief en reglement op het gebruik van de Bolswarderbrug. — Het reglement en tarief gewijzigd vastgesteld.

Nog wordt uitgebragt verslag door de commissie van rapporteurs aangaande de onder punt 26 tot en met 31 bedoelde reglementen voor waterschapsbesturen. — Ter griffie, drukken en rondzenden; behandelen in de volgende vergadering.

De vergadering is hierna gesloten en verdaagd tot dingsdag den 22 Julij 1856, 's voormiddags te elf uren.

— Wij vestigen de aandacht op de hierachter geplaatste advertentie van A. J. Drielsma & Co. volgens welke bij hen verkrijgbaar zijn de nieuwe soort van lucifers, die niet alleen zich onderscheiden door hunne volkomene reukeloosheid, maar tevens, luidens verklaring van dr. J. E. de Vrij te Rotterdam, geheel ontdaan zijn van de vergiftige bestanddeelen, waardoor de thans gebruikt wordende zulke gevaarlijke voorwerpen zijn.

— Vrijdag jl. hebben aan het lokaal van het provinciaal bestuur de volgende aanbestedingen plaats gehad:

1°. van het veranderen van de Burgwerderpijp, — aangenomen door A. Hool te Makkum voor *f* 1450;

2°. van het bouwen van eene brugwachterswoning bij de Hooge- of Klaaskampsterbrug, — aangenomen door J. v. d. Meer te Boxum voor *f* 2600;

3°. van het bouwen van eene vaste brug met steenen landhoofden en vleugels, ter vervanging van de brug no. 7, in den trekweg van Dokkum naar Stroobos, — aangenomen door A. J. v. d. Werf te Dockum voor *f* 3175.

— Door Z. M. is aan W. J. Wijnands, gewezen geregtsdienaar te Sneek, ten laste van [illegible] een pensioen verleend ten bedrage van ƒ 227 's jaars.

— Door Z. M. is, op het rapport van den minister van binnenlandsche zaken eene commissie benoemd, belast met het onderzoek naar de behoeften van het onderrigt in den landbouw en het doen van voorstellen tot regeling van dit onderwerp.

Aan deze commissie zouden o. a. de volgende vragen ter overweging worden aanbevolen:

1. Is het verkieslijk, dat er slechts ééne landbouwschool in Nederland besta, of zijn er meerdere noodig?
2. Zoo men tot ééne school besluit, waar moet die dan gevestigd, hoe moet zij ingerigt worden?
3. Zoo men meerdere scholen verkieslijk acht, meent men dan, dat eene splitsing wenschelijk is naar den maatschappelijken stand der leerlingen, of naar de behoefte van onderscheiden deelen des lands?
4. Zoo men hierin tot een besluit gekomen is, hoedanig moeten dan die scholen worden ingerigt en waar gevestigd.
5. Is het welligt wenschelijk, vooreerst, op kleinere schaal, eenige voorbereidende scholen te stichten, scholen, die voor eene latere algemeene school zouden wezen wat de gymnasien zijn voor de hoogescholen?
6. Of is men van meening, dat de kleinere scholen, ook voor de naaste toekomst, kunnen voldoen aan de behoefte?
7. Hoedanig moeten die scholen ingerigt zijn, waarvoor men zich verklaart?

— In het hoofd-kiesdistrict Maastricht is tot lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal verkozen de heer E. van Wintershoven met 731 van de 1213 geldig uitgebragte stemmen.

DE LEEUWARDER KERMIS.

Ofschoon de kermis ten einde spoedt en heden avond de beide schouwburgen van de heeren Breedé & Valois en Duport reeds worden gesloten, willen wij toch nog een enkel woord wijden aan hetgeen de jongste kermisdagen hebben opgeleverd. — Om te beginnen met den eerstgemelden schouwburg, kunnen wij zeggen, dat vooral de beide laatste voorstellingen telkens door een talrijk publiek, met groot genoegen, werden bijgewoond en dat die van gisteren avond (*Eene Familie*) aan de hooggeschatte mevr. Stoopendaal nieuwe lauweren schonk, die wij hopen, dat haar nog lang mogen sieren. Mevr. Valois en de heer van Ollefen deelden niet minder in den bijval des hen zoo toegenegen publieks, dat echter ook aan al de overige vertooners, niemand uitgezonderd, bij herhaling welverdiende toejuichingen schonk. Alvorens thans van dit gezelschap afscheid te nemen, dat wij nogtans in een volgend jaar, met denzelfden ijver der directie tot opluistering van het nationaal tooneel, hier hopen terug te zien, willen wij nog gewagen van een allerliefst nastukje *Eene les voor de Vrouwen of de twee Helden*, dat vrijdag avond werd gegeven en waarbij de pikante en vloeijende verzen (van den heer J. Ph. Sterk) door de dames Valois en Kiehl op ongemeen keurige en nette wijze werden voorgedragen.

In den salon van den heer Duport was men vooral donderdag en zaturdag avond in de gelegenheid schoone voorstellingen bij te wonen. Het waren *De bede der schipbreukelingen* (van vroeger hier reeds bekend) en een nieuw stuk van Alex. Dumas, *Het geweten* getiteld Munt het eerste uit door veel handeling, het laatste vertoont meer een familie-tafereel en deed ons aan de stukken von Kotzebue en Iffland denken. De uitvoering was telkens uitmuntend. Aan mevr. Kleine, die het sieraad van dit gezelschap blijft, benevens aan de heeren Jacqui en Barbiers, om van vele anderen niet te spreken, was dit hoofdzakelijk te danken, en dat zij telkens de algemeene hulde wegdroegen, zal wel geen betoog behoeven. In *Lekain in duplo* vervulde de heer Bamberg gisteren avond weder de hoofdrol en deed hij ons, even als telkens, een komiek zien, die den lachlust des publieks weet op te wekken, zonder zijne rol er in 't minst om te chargeren.

De heer van Lier, die het laatst met zijne voorstellingen begon, zal zich er voor schadeloos stellen, door ook het laatst te eindigen. Verscheidene van ouds beroemde stukken zag men in het théâtre des heeren van Lier telken avond door een groot publiek bijwonen. Om dezelfde redenen, die wij reeds vroeger opgaven, kunnen wij ook thans onmogelijk uitvoerig worden. Wat wij evenwel niet verzuimen mogen te zeggen, is, dat alle stukken verdienstelijk werden uitgevoerd, maar vooral die, waarin mevr. van Lier de hoofdrol vervulde. Groot genoegen gaf vooral *De negerhut*, waarin niet alleen mevr. van Lier, maar ook alle anderen, als mevr. Kinsbergen, de heeren Spoor, Hermans, B. van Lier, Faassen, Grader enz. zich, als ware het, om strijd beijverden, hunne rollen naar eisch te vervullen; benevens het historisch tooneelspel *Moederliefde en heldenmoed, of de gevangenis op het slot 's Gravenstein, te Antwerpen*, van A. Ruijsch, dat èn door zijnen inhoud èn door het spel van genoemde begaafde tooneelkunstenaars en van de heeren Hermans, Spoor, Faassen enz. het publiek zoodanig opwekte, dat het na ieder bedrijf de hoofdvertooners terugriep. Vermits de heer van Lier zich weldra geheel zonder concurrenten zal bevinden, zal hem voorzeker de laatste avonden een niet minder druk bezoek te beurt vallen, vooral, wanneer hij zorg draagt dat de voorstellingen eenigzins minder laat ten einde worden gebragt.

In het cirque van den heer Wollschläger bevindt zich iederen avond een talrijk en uitgelezen publiek, om van zijne hooge ingenomenheid met de verrigt wordende kunsten te getuigen. Wij zouden eene geheele bladzijde kunnen vullen, zoo wij alles wilden opsommen, wat hier valt te zien. Genoeg zij het, dat een avond, in het cirque doorgebragt, een buitengewoon genoegen verschaft en dat van het begin tot het einde alles beantwoordt aan de verwachting, die hier van het gezelschap kunstrijders des heeren Wollschläger werd gekoesterd. Wij kunnen daarom hen, die de voorstellingen nog niet bezochten, niet genoeg aanraden, van de gelegenheid, die zich daartoe morgen avond nog aanbiedt, gebruik te maken.

Zoo de heeren Price & Zoon niet zooveel concurrentie hadden, wij gelooven niet, dat het ook hen één avond aan eene volle tent zou ontbreken, daar, gelijk wij reeds bij herhaling hebben gemeld, ook hier in alle opzigten wordt voldaan aan de eischen van een uitmuntend paardenspel.

Ten slotte wenschen wij nog, — hoezeer welligt ten overvloede, — de aandacht te vestigen op het Flora-feest, dat de heer v. d. Wielen op Woensdag avond de vele bezoekers zijner keurige zaal bereiden. De algemeene welverdiende roep over het gezelschap van de familie Drechsler zal gewis ook thans weder *Frascati* het vereenigingspunt doen zijn van allen, die tot sluiting der kermis nog eenige uren aangenaam willen doorbrengen.

TELEGRAFISCHE BERIGTEN.

PARIJS, 21 Julij.

Van Barcelona wordt van den 19 dezer gemeld, dat ongeregeldheden welke aldaar hadden plaats gehad, wederom bedwongen waren.

De gemeenschap met Madrid is nog niet hersteld.

Eene onbeduidende beweging te Jonquières, in het departement Vaucluse, is beteugeld geworden.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

AMSTERDAM, 21 Julij.

NEDERLAND	W. Schuld	2½ pCt.	64 9/16	RUSLAND	Obl. H. & Co 1798/1816		5 pCt.	103¼
Dito	Dito	3 „	76	Dito	„	Dito 1828/1829	5 „	102⅜
Dito	Dito	4 „	94 13/16	Dito	„	Dito	4½ „	
Dito	Amort. Sijnd.	3½ „		Dito	„	Dito	4 „	86⅜
Dito	Hand.-Maats.	4½ „		Dito	„	S. & Co.	4 „	86
SPANJE	Obligatien	1¼ „	24	OOSTENRIJK	Metalliek		5 „	78 9/16
Dito	Dito	3 „	44⅛	Dito	Nationale		5 „	79 13/16
Dito	Binnenl. 6/m.	3 „	38 13/16	Dito	bet. Amst.		5 „	85¾
PORTUGAL	Obligatien	3 „	45¼	Dito			2½ „	40 9/16

Nieuwe 5 pCt. Russen bij S. & Co. 5de Serie 95¼, 6de Serie 96¼.

WEENEN, 21 Julij. Metalliek 5 pCt. 83⅜; dito nationaal 5 pCt. 85⅛. — Wissel op Londen 10.03. — Zilver 3¼.

LONDEN, 21 Julij. Consols 95⅜.

PARIJS, 21 Julij. Rente 3 pCt. 70.70.

LONDEN, 21 Julij. Tarwe flaauw, Garst 1½/ hooger. — De aanvoer aan de veemarkt bestond uit: 3640 runderen, 400 kalveren en 23,630 schapen. Voor runderen en schapen was de stemming iets beter en voor kalveren onveranderd.

AMSTERDAM, 21 Julij. Tarwe onveranderd, Rogge ƒ 6 lager, Garst vast met tamelijken handel, Boekweit ƒ 30 hooger. — Koolzaad op 9 vat op 't najaar [illegible] v., Raapolie, vliegend ƒ 53, op Oct. ƒ 51. Lijnolie, vliegend ƒ 38¼, op [illegible] ƒ 34[illegible].

LEEUWARDEN, 18 Julij. Boter ƒ 41.50. Aanv. 1441 [illegible]
Kaas - 30 à ƒ 35. Aanv. [illegible]

GRONINGEN, 18 Julij. Tarwe en Rogge met weinig [illegible] ger moeijelijk te plaatsen; Boekweit ƒ 3 lager met weinig han[illegible] handel, ofschoon lager aangeboden; Haver door geringen aanvoer [illegible]

FRASCATI

in de groote gedecoreerde Zaal en Tuin, door de beroemde familie [illegible] uit *Halle*. — *Heden DINGSDAG 22 Julij*, entrée 30 Cents, geheel [illegible] te korten.

WOENSDAG 23 Julij:

FLORA-FEEST

entrée 25 Cents.

W. v. D. WI[illegible]

Grand Théâtre des Variét[és]

ONDER DIRECTIE VAN

A. VAN LIER Jz.

Staande met zijnen eleganten Schouwburg op het plein, no. 1 van het Paleis van Justitie.

Op *heden DINGSDAG den 22 Julij*: **DE KRUISVAARDERS**, [illegible] roemd Tooneelspel in 5 bedrijven, door A. von Kotzebue. Na hetzelve: **GAAT HET IN DE KEUKEN**, Blijspel in 1 bedrijf. (*Beide nooit ver[illegible]*)

WOENSDAG, ***(tot sluiting):*** **JOHN DE KLOKLUIDER VAN [ST.] PAULUS**, groot beroemd Tooneelspel met Muzijk in 4 bedrijven en een [voor]spel. Daarna: **HIJ IS NIET JALOERSCH**, Blijspel in één bedrijf. [illegible] hoofdrollen door Mevr. VAN LIER, de Heeren HERMANS en SPOOR te [illegible] vullen.

Aanvang *ten 8½ ure.*

CIRQUE EQUESTRE

van den Heer ED. WOLLSCHLäGER,

staande in het Zaailand, achter het Nieuwe Paleis van Justitie, alhier.

Op *heden DINGSDAG den 22 Julij* 1856, tot zekere en finale sluiting, nog eene AFSCHEIDS-VOORSTELLING, eindigende met de vermaarde

STEEPLE CHASE of **GROOTE ENGELSCHE JAGT**,

uitgevoerd door 6 Dames en 10 Heeren.

Bij gelegenheid dezer laatste Voorstelling betuigt de Directeur zijnen gevoeligsten en opregtsten dank voor de welwillende genegenheid, waarmede hem het hooggeacht Publiek, tijdens zijn verblijf alhier begunstigd heeft.

ED. WOLLSCHLäGER, *Directeur.*

METALEN KRUIS.

VERGADERING van de Leden der Afdeeling *Friesland*, gevestigd te *Leeuwarden*, op **Vrijdag** den 25 Julij e. k., 's avonds te 7 uur, in een der localen van den Schouwburg.

NEDERLANDSCH ONDERWIJZERS GENOOTSCHAP.

DE HOOFDVEREENIGING van het **Nederlandsch Onderwijzers Genootschap** verzoekt ieder, onverschillig of hij al dan niet lid des Genootschaps is, die nuttige en niet algemeen bekende hulpmiddelen betrekkelijk het Onderwijs of proeven van vorderingen der leerlingen wil inzenden, voor de tentoonstelling op de Algemeene Vergadering van den 14 en 15 Augustus e. k., die inzending te doen vóór of op den 1 dier maand, aan het adres van den Ondergeteekende, opdat de Commissie uit de Gewestelijke Vereeniging in de gelegenheid worde gesteld, de verschillende Voorwerpen op eene behoorlijke wijze te plaatsen.

Tevens wordt bij deze gelegenheid den leden en begunstigers berigt, dat het **diploma** van toegang tot den Stads- of Prinsentuin en tot de verdere merkwaardigheden te Leeuwarden, bij 't programma nader omschreven, uitgereikt zullen worden, des namiddags tusschen 4 en 5 uur bij den Heer G. DE KOE, in het hôtel der *Nederlanden* en des avonds aan den ingang van den Stadstuin van eerstgemelden dag.

Namens de Commissie uit de Gewestelijke Vereeniging,
A. MEETER Az., *Secretaris.*

ZEEBAD-INRIGTING OP AMELAND.

De POSTSCHUIT vaart van **Holwerd** naar **Ameland** op de dagen voor volle en nieuwe maan, des morgens 9 uur van HOLWERD, en vervolgens iederen dag ¾ uur later tot op den dag voor volle en nieuwe maan, als wanneer de afvaart weder des morgens circa 9 uur plaats heeft.

Bestellingen voor buitengewone scheepsgelegenheden op Zondagen kunnen gedaan worden bij IJ. H. BERGMANS, in de Gouden Klok te Holwerd.

STAAT VAN DE MIDDELPRIJZEN DER GRANEN en andere Objecten, welke gedurende de 1ste helft van de maand Julij 1856, ter Markt der stad *Leeuwarden* zijn verkocht, volgens Nederlandsche maat en gewigt.

Tarwe	Witte	ƒ 15.00	de mudde.	Boter		ƒ	1.04½	het pond.
	Roode	„ 0.00	„ „	Vleesch	Koe	„	0.50	„ „
Rogge		„ 10.67½	„ „		Kalfs	„	0.00	„ „
Gerst	Vroege	„ 6.85	„ „		Schapen	„	0.44	„ „
	Late	„ 6.57½	„ „	Varkensvleesch	Versch	„	0.64	„ „
Boekweit		„ 11.00	„ „		Gerookt	„	0.92	„ „
Haver		„ 4.75	„ „	Aardappelen	Vroege	„	2.30	de Mudde.
Witte Boonen		„ 12.67½	„ „		Late	„	0.00	„ „
Erwten	Witte	„ 0.00	„ „	Zaad	Kool	„	0.00	„ „
	Groene	„ 10.00	„ „		Raap	„	0.00	„ „
	Graauwe	„ 0.00	„ „		Lijn	„	0.00	„ „

Accordeert met het Register der Middelprijzen.

Leeuwarden, den 16 Julij 1856.
De Burgemeester,
J. H. BEUCKER ANDREÆ.

*** Getrouwd:
Harlingen, den 16 Julij 1856.
F. D. FONTEIN Rz. en
A. MENALDA SCHIERE.

*** Getrouwd te Dockum, 17 Julij 1856:
Ds. VAN NIJMEGEN SCHONEGEVEL en
M. WENTHOLT.

*** Getrouwd:
Dockum, 17 Julij 1856.
O. GOSLINGS en
J. E. P. VAN DER WEIDE.

*** Bevallen van een' ZOON G. F. DIJKSTRA, geliefde Echtgenoote van
Langweer, den 15 Julij 1856.
W. T. VAN DER LEIJ.

*** Bevallen van een ZOON HARMKE STEGENGA, Echtgenoot van
Workum, 16 Julij 1856.
J. SLOT.
Vrienden en Bekenden gelieven deze algemeene tevens als bijzondere kennisgeving aan te nemen.

*** Den 18 Julij 1856 is te Culemborg bevallen van eene DOCHTER B. [illegible] ALMA, geboren BRUNTING.

*** Heden beviel van een ZOON G. STADLER, geliefde Echtgenoote van
Schrans bij Leeuwarden, 18 Julij 1856.
T. SCHRAKAMP.

*** Heden avond werd ons ouderhart weder verheugd over de geboorte [van] eene welgeschapene DOCHTER, dat den eersten dezer maand in den rouw [werd] gedompeld door het verlies van zoodanig geliefd pand.
Gorredijk, den 18 Julij 1856.
D. VAN DAM Hz.
L. F. VAN DAM — ZWANENBURG.

*** Heden overleed ons geliefd jongst Zoontje PETRUS, circa elf maanden [oud].
Pingjum, 12 Julij 1856.
GERLOF D. BANGMA[illegible]
JELTJE G. VELTHUI[illegible]

*** Na een langdurig en smartelijk lijden van ruim 1½ jaar overleed heden tot mijne diepe droefheid, mijn hartelijk geliefde Echtgenoot JOUWERT REINDERS BUWALDA, in den ouderdom van ruim 46 jaren; na eene echtvereeniging van 14 jaren, mij nalatende drie kinderen, te jong om hun verlies te beseffen.

Groningen, 13 Julij 1856. B. VAN DER WOUDE, Wed. J. R. BUWALDA.

*** Heden ontsliep ons Dochtertje ANNA CATHARINA LOUISA HILLEGONDA, over wier geboorte wij ons den 4 Maart ll. zoo zeer verheugden.

HUIZE DE KLOK te IJsselstein, 13 Julij 1856. Mr. B. TH. Baron VAN HEEMSTRA. Baronnesse A. C. L. H. VAN HEEMSTRA, geboren Freule VAN CAMMINGHA.

*** Heden morgen overleed plotseling mijne geliefde Echtgenoot WIEA JUCHTER, in den bloeijenden leeftijd van ruim 35 jaren, mij uit eene gelukkige echtvereeniging van tien jaren, een vijftal lievelingen nalatende, allen nog te jong om haar gemis te beseffen. Zij was mij eene trouwe Gade en der Kinderen zorgdragende Moeder. Allen die haar van nabij hebben gekend, zullen kunnen nagaan hoe haar gemis mij moet treffen.

Bolsward, den 14 Julij 1856. L. R. FOCKENS VAN MESDAG.

Eenige kennisgeving.

*** Het heeft den vrijmagtigen God, in Zijnen ondoorgrondelijken raad behaagd, mijn geliefde Man en der Kinderen liefderijke en zorgdragende Vader JAN DURKS VAN DIJK, na een langdurig doch geduldig lijden, heden avond te 6 ure, door den onverbiddelijken dood van mij weg te nemen, in den leeftijd van slechts 39 jaren en 6 maanden.

Wat ik en mijne 4 Kinderen in dien braven Man verliezen, met wien ik ruim 16 jaren zoo gelukkig was, kunnen slechts zij beseffen, die den overledene van nabij gekend hebben. Onder opzien tot den Vader in den Hemel, en door den troost des Evangelies gesterkt, hoop ik deze zware slag met gelatenheid te dragen in de hoop eens zaligen wederzien in zaliger gewesten. REINO H. KUIPERS,

Workum, 15 Julij 1856. Wed. J. D. VAN DIJK.

Strekkende deze tevens tot algemeene kennisgeving aan veelvuldige Vrienden en Bekenden.

*** Steeds diep ter neergeslagen, onder het gevoel over het voor bijna twee dagen geleden treffend verlies van onzen oudsten Zoon PIERIUS WILLEMS JORRITSMA, in den ouderdom van bijna 14 jaren, na eene zinking-zenuwziekte van 11 dagen, behaagde het der Voorzienigheid, in hare ondoorgrondelijke wijsheid, heden nacht bijna 12 uur, ook uit onze liefde-armen weg te rukken onze oudste Dochter ANTJE WILLEMS JORRITSMA, in den ouderdom van 15 jaren en 10 maanden, na eene zinking-zenuwziekte van 14 dagen. Zwaar valt ons ook deze vernieuwde slag, doch wij wenschen Gode te zwijgen, met het geloof in Hem, die niets doet, dan hetgeen wijs en goed is; slechts Ouders kunnen onze smart gevoelen, en alleen God kan ons sterken in dit lijden. De God der liefde trooste en bemoedige ons; Hij doe ons zijnen wil eerbiedigen, om met gelatenheid dezen beproevingsweg te bewandelen, met de overtuiging, dat Hij die wondt, ook heelende balsem wil storten in de harten van treurende Ouders, over het verlies van dierbare panden, door den onverbiddelijken dood.

Lutkewierum, den 16 Julij 1856. WILLEM JORRITS JORRITSMA. TRIJNTJE PIERIUS LIJCKLAMA à NIJEHOLT.

Strekkende deze tot kennisgeving aan Familie, Vrienden en Bekenden.

*** Heden avond om 7½ uur overleed zacht en kalm, in den ouderdom van 55 jaren en ruim 4 maanden, mijn waarde Man ALBERT LOUWS DE VRIES, na eene echtvereeniging van ruim 31 jaren.

Ferwerd, 18 Julij 1856. G. G. BOERSMA, Wed. A. L. DE VRIES, *mede namens mijne Kinderen en Behuwdkinderen.*

BURGERLIJKE STAND.

Bij den Burgerlijken stand te *Leeuwarden* zijn van den 15 tot en met den 21 Julij 1856 aangegeven: 13 Geboren. 26 Overleden. Gehuwd 2 paren.

HERBESTEDING.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN DE STAD SNEEK, gedenken op Vrijdag den 1 Augustus 1856, des namiddags ten 1 ure, in een der lokalen van het Gemeentehuis, op nieuw bij inschrijving aan te besteden:

1. Eenige VERNIEUWING aan het GEMEENTEHUIS;
2. Eenige HERSTELLINGEN aan de Tusschenschool;
3. Het VERVLOEREN van eenige STRATEN;

op Bestek en Voorwaarden inmiddels ter Stads-Secretarie te vernemen; zullende de briefjes van inschrijving moeten worden ingeleverd in de Secretarie der Gemeente, Donderdag den 31 Julij e. k.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
WOUDA.
De Secretaris, HAGA.

Visscherij. —Verpachting.

Op *Donderdag den 24 Julij* e. k., 's namiddags 4 ure, zal in het Logement van *E. C. Oosterbaan* te *Franeker*, worden verpacht: De VISSCHERIJ in de publieke Vaarten, gelegen in de gemeente *Franekeradeel*, gedurende het saizoen 1856/57.

BEEMSTER JAARMARKT.

MAANDAG 28 Julij 1856 **STIERENMARKT.**
DINGSDAG 29 „ „ **PAARDENMARKT.**
WOENSDAG 30 „ „ **VEEMARKT.**

Het staan- of marktgeld voor elk Rund of Paard is tien Cents.

De loting voor de plaatsen van jonge Stieren Zondag den 27 Julij, des avonds ten zeven ure.

STADS-ZIEKENHUIS.

DE COMMISSIE *van toezigt en administratief beheer over het Stads-Ziekenhuis te Leeuwarden*, geeft door dezen kennis, dat door het overlijden van H. de Haan, de post van VADER en MOEDER in bovengemeld Gesticht vacant is.

Echtelieden welke vermeenen voor die betrekking de vereischte geschiktheid te bezitten en in aanmerking wenschen te komen, om door de Commissie geplaatst te worden op de lijst van aanbeveling die door haar aan Heeren Burgemeester en Wethouders zal worden aangeboden, worden verwittigd, om voor zoo verre zulks niet bereids is gedaan, dat zij zich daartoe schriftelijk en franco hebben aan te melden vóór den vijftienden Augustus 1856, aan de Commissie voornoemd, onder adres van J. J. BRUINSMA, Secretaris-Penningmeester.

Leeuwarden, den 14 Julij 1856.
Namens de Commissie,
J. H. BEUCKER ANDREÆ, *Voorzitter.*
J. J. BRUINSMA, *Secretaris-Penningmeester.*

HET HENDRIK NANNES EN CATRIJN EPES LEEN te *Bolsward*, vacant zijnde, zoo zullen Heeren Collatoren van hetzelve, binnen kort de **collatie** van gedacht Leen doen op een bekwaam **Scholier**, uit het geslacht der stichters.

Al wie derhalve tot de familie van voormelde stichters is behoorende, en de Opkomsten van gemeld Leen voor een daartoe geschikte jongeling begeert, wordt bij deze uitgenoodigd zich vóór den 20 Augustus 1856, schriftelijk of in persoon aan te melden bij den Ontvanger des Leens, den Heer J. BINKES, te Bolsward, met opgave van den jongeling, voor wien hetzelve verlangd wordt en overlegging van Attesten van bekwaamheid, behoorlijk gelegaliseerde geboorte-acte en bewijzen van familie.

Wordende tevens bij deze aan allen welke de aangifte in persoon komen doen, te kennen gegeven, dat aan hun geene reis- noch verblijf-kosten hoegenaamd, zullen worden vergoed.

ONDERLINGE VERZEKERING VOOR BRANDSCHADE.

DE GECOMMITTEERDEN van de onderlinge **Brand-Assurantie-Societeit**, over de voormalige kantons *Franeker*, *Bolsward* en *Dronrijp*, herinneren bij dezen den belanghebbenden, dat de aangaven ter verzekering van Vee, Hooi en Granen in de maand Julij behooren te geschieden; waartoe gelegenheid zal zijn, des Maandags in *de Prins*, te Franeker; des Donderdags in *de Wijnberg*, te Bolsward en Saturdag den 26 dezer op *Halfweg*, te Dronrijp, telkens des voormiddags van 10 tot 12 uren.

Namens de Gecommitteerden voornoemd,
DRAISMA DE VRIES.

VOOR BOLSWARD EN OMSTREKEN.

DE Ondergeteekende, AGENT der **Nederl. Maatschappij van Brandverzekering** te *'s Hertogenbosch*, brengt ter kennisse van belanghebbenden: dat deze Maatschappij verzekert alle GEBOUWEN, zoomede INBOEDELS, OOGST en VEE, tegen zeer *matige* en *vaste* premie, zoodat de verzekerden nooit iets behoeven bij te betalen, welke rampen haar ook mogten treffen.

Hare voorwaarden zijn voor de Landbouwers dáárom in het bijzonder voordeelig dat zij gelegenheid geeft om HOOI, GRANEN en VEE, even als alle andere Goederen voor 3—6 of 9 maanden of langer te verzekeren.

Zij biedt de beste waarborgen aan zoo door haar kapitaal, als door het personeel van haar Bestuur.

Nadere inlichtingen te bekomen en aangiften te doen bij den Correspondent TJEBBE WITTEVEEN te Greonterp, en ten Kantore van

J. J. VAN NOORD, *Agent te Bolsward.*

VERKOOPING VAN GIPS- EN GEBRONSDE BEELDEN.

DE Notaris A. V. D. PLAATS, te Leeuwarden, zal, ten verzoeke van S. TULP aldaar, op *morgen* Woensdag den 23 Julij, ten 10 ure voor den middag, aan de Kraam op de Lange Pijp over het Huis van den Heer A. Sinkel, verkoopen:

Eene aanzienlijke verzameling van PLEISTER- en PLASTIEKE BEELDEN, naar de beroemdste Meesters en den laatsten smaak, bestaande in: de Koninklijke Familie, waaronder het Standbeeld van Prins Willem den Zwijger te Paard, Modellen, Groepen, Ridders, Paarden en andere Dieren, Vazen, Consoles, Tuin-Ornementen, Religieuse Beelden en Studiezaken; de meeste stukken zijn fraai gebronsd en zeer geschikt om te plaatsen op Kasten, Kagchels enz.

BOELGOED TE WORKUM.

DE Notarissen J. C. MANN, te Workum en K. DE JONG Rz., te Wommels, zullen, op Woensdag den 23 Julij a. s., 's morgens 9 uur, ten sterfhuize van den Heer Mr. P. A. Schik Victor, te Workum, bij boelgoed verkoopen:

Eenen netten INBOEDEL, waaronder mahoniehouten Linnenkast, dito Secretaire en Commode, Stoelen met zittingen, Fauteuils, beste Peudules, Boekenkast en Boeken, Bedden met toebehooren, Tafels, Stoelen, Spiegels, Schilderijen, Porselein, Kristal, Koper, Tin, IJzer-, Blik- en Aardewerken met Verlakte Goederen, alsmede eenige GOUD- en ZILVERWERKEN en JUWEELEN, alsmede een KAPWAGEN en FORTO-PIANO en eindelijk twee beste MELKKOEIJEN.

BOELGOED.

DE Notaris A. HAAGSMA, te Sneek, zal, op Woensdag den 23 Julij e. k., 's voormiddags 10 uur, ten huize van de Wed. A. K. Boersma achter de Hoven te Sneek, om contant geld verkoopen:

1. LEVEND VEE en BOEREN-REEUW, bestaande in: 7 beste kalve- en vare Koeijen, 1 beslagen Hooiwagen, 1 Karn met koperen hoep, 4 dito Aden, 6 houten dito, 4 koperen Emmers, 9 houten dito, een Kaaspers met Steen, 4 Molkenvaten, 1 Handketel, 4 koperen Gootlingen, 3 dito Ketels, 1 Ladder, Harken, Vorken, Grijpen, enz.
2. MEUBELEN en HUISGERADEN, waaronder: 2 Bedden met toebehooren, 1 Hoekspijne, 1 Kist, 4 Tobben, Tafels, Stoelen, Porcelein, Koper-, Tin-, IJzer-, Glas- en Aardewerk, — en hetgeen meer te voorschijn zal worden gebragt.

TE HUUR: Bovenstaande KOEMELKERIJ met WOONKAMER en **Erf c.a.**; dadelijk te aanvaarden.

DE Notaris E. J. ATTEMA, te Dragten, zal, op Woensdag 23 Julij, 's avonds 6 uur, bij Lammert de Jong verkoopen:

De ROGGE van 1 kamp bij het N. Kerkhof, van 3 kampen op Pieterswijk, 1 kamp op de Kortewijk, 1 dito op de Blindewijk en 1 dito op de Zandigewijk. Alles bij Billetten nader aangeduid.

VERKOOP EENER ZATHE TE OPEINDE.

DE Notaris E. J. ATTEMA, te Dragten, zal, ter requisitie van den Heer Mr. J. L. HUBER, te Leeuwarden, verkoopen:

Eene welgelegene, vruchtbare ZATHE en LANDEN, aan den Straatweg onder Opeinde, strekkende in eene kavel van den Leidijk tot Burmaniasloot; voorts gelegen bij de Kerk en bij Nijtap, groot 29 bunder, waarbij nog 47½ mad, meerendeels aan het Water gelegen MADEN onder Dragten, Oudega en Boornbergum; waaronder 8 *mad bij Eernewoude, voorzien van Klijn.*

In huur tot Petri en Mei 1857 bij Pieter Gurbes v. d. Brug.

De verkoop geschiedt in 42 perceelen, bij Boekjes omschreven; zullende de veiling plaats hebben op Zaturdag 26 Julij, 's middags 3 uur precies, in de Herberg bij Douwe I. Douma, te Opeinde.

PUBLIEKE VERKOOPING VAN EENE UITMUNTENDE ZATHE EN LANDEN

onder Workum.

STRIJKGELD *f* 150.

DE Notaris LEDEBOER, te Bolsward, zal, ten verzoeke van den WelEd. Gestr. Heer Mr. P. MABÉ Jr., Notaris te Haarlem, op Vrijdagen den 25 Julij en 8 Augustus 1856, bij de veiling en eindelijken verkoop, telkens des namiddags ten twee uur, ten huize van H. Tuininga, Logementhouder te Workum, publiek verkoopen:

Eene uitmuntende **ZATHE** en **LANDEN**, met sterke HUIZINGE, SCHUUR, HIEMINGE en WATERMOLEN cum annexis, staande en gelegen in het Heidenschap onder Workum, de Huizinge geteekend letter G, no. 94, in het geheel groot 67 bunder 19 roede 80 el (183 pond.), waarvan ruim 2 bunders Meer en ruim 2 bunders Rietlanden en het overige Weidlanden zijn, hebbende te zamen een belastbaar inkomen van *f* 973.02 ongebouwd en *f* 20.27 gebouwd, belast ten floreen-kohiere van Workum met 60 pondt. 7 einsen en 4 penningen, p. m. *f* 129 dijkschatting en met gewone grondlasten. Verhuurd aan de Wed. Jacob J. Flapper tot St. Petri en Mei 1861 voor eene jaarlijksche onzuivere huur van *f* 1200.

NB. De geheele koopschat moet worden betaald zes weken na de eindelijke toewijzing.

Conditiën te vernemen ter Kantore van opgenoemde Notarissen.

VEE-BOELGOED TE HOLWERD.

DE Notaris E. MEIJER, te Holwerd, gedenkt, op Zaturdag den 26 Julij 1856, des nademiddags 3 uur, ten huize van den Kastelein Bergmans aldaar, op zes maanden crediet, te verkoopen:

8 à 10 beste Amelanders melke- en kalve KOEIJEN, 4 dito gelde- en kalve RIEREN, 4 WERKPAARDEN en 4 SCHAPEN.

EENE FLORISSANTE KRUIDENIERS- EN TABAKS-AFFAIRE

TE **SNEEK.**

DE Notarissen JORRITSMA, te Sneek en K. DE JONG Rz., te Wommels, zullen, door het ministerie van eerstgenoemde, op Donderdag 31 Julij a. s., 's avonds 7 uur, bij G. de Ruiter, te Sneek, finaal verkoopen:

Eene voor weinige jaren sterk gebouwde, ruime, zeer gerijfelijk ingerigte en op een der beste standen staande WINKEL- en WOONHUIZINGE, met PAKHUIS, KERVERIJ, DROOGKAMER, EEST- en KOFFIJBRANDERIJ c.a., gelegen op den hoek van den Oosterdijk en Pol te Sneek, *de Witte Zwaan* genaamd, waarin eene zeer bloeijende Kruideniers- en Tabaks-Affaire wordt uitgeoefend. Breeder bij Billetten omschreven; staande thans op *f* 4888. — Te aanvaarden 1 September dezes jaars en bij overeenkomst dadelijk na de finale toewijzing.

BOELGOED. — De Griffier M. WEERSMA, te Bolsward, zal, ten verzoeke van den Heer Mr. P. FEENSTRA KUIPER, Procureur te Sneek qq., op Donderdag den 24 Julij 1856, des voordemiddags 10 uur, ten huize van Johannes Nicolaas Henning te Bolsward, publiek, om contant geld, verkoopen:

Eene partij zoo nieuwe als gebruikte MEUBELEN en HUISGERADEN, waaronder: 1 Canapé, 1 Linnenkast, Secretaires, Tafels, Stoelen, Spiegels, Schilderijen, Tabak-, Thee- en Lepelkistjes, 2 Lessenaars, 1 bekleede Kinderstoel, 1 Klokje, Kagchel, Bed met toebehooren enz. Voorts eenige nieuwe ZIJDEN en CASTOREN MANS- en KINDERHOEDEN, eene partij nieuwe PETTEN, STROO-HOEDEN, dito CABASSEN, FLUWEELEN TASSEN, VOGELKOOIJEN, PORTEMONNAIES, SCHUIJERS, PARFUMERIEN enz.; alsmede eenig massief MAHONIEHOUT, 50 EIKEN PLANKEN, eenige SCHRIJNWERKERS-GEREEDSCHAPPEN en al hetgeen meer te voorschijn zal worden gebragt.

AANBESTEDING.

F. E. MEINDERSMA, Landbouwer onder Ee, gedenkt bij geslotene briefjes aan te besteden: Het **bouwen** van eene geheel nieuwe HUIZING en SCHUUR, met de leverancie van de benoodigde Bouwstoffen.

De inschrijvings-briefjes moeten *franco* worden ingezonden ten huize van bovengenoemden Landbouwer vóór of op Maandag den 28 Julij e. k.

De Teekening en het Bestek liggen ter inzage bij S. H. BOERSMA, Kastelein te Ee, terwijl nadere inlichtingen zijn te bekomen bij H. RAADSMA aldaar.

Aanbesteding bij geslotene briefjes.

van het **bouwen** eener AARDEWERK-FABRIEK, met daarbij behoorende PAKHUIZEN, MOLENHUIS, enz., met de leverancie van alle daartoe benoodigde Materialen. — Bestek en Teekening liggen ter inzage bij de Wed. H. BOUMA, in het Nieuw Blaauwhuis, op de Olde-Galileën te *Leeuwarden*. Inlichtingen zijn te bekomen bij R. J. DORAMA, aldaar, bij wien de Inschrijvings-Billen franco moeten worden bezorgd vóór of op den 31 Julij aanstaande.

EXTRACT-VONNIS.

Bij vonnis van de Arrondissements-Regtbank te Heerenveen, van den 19 Julij 1856, is in staat van faillissement verklaard AALTJE PIETERS VOGELSANG, Weduwe van EELTJE WIEBES VLEESHOUWER, Winkelierscһe te Oldeboorn, ingegaan op den dag van het vonnis, en zijn in dit faillissement benoemd tot Regter-Commissaris de Edele Achtbare Heer en Mr. PIETER TEN BEHM WENTHOLT, en tot Curator JACOB VAN DER LAAN, Procureur te Heerenveen.

De Curator,
J. VAN DER LAAN.

230ste STAATS-LOTERIJ.

Eerste KLASSE, waarvan de TREKKING begint den 28 Julij 1856; LOTEN te bekomen bij Erven P. DE VRIES Pz., Leeuwarden. *bij 't Stadshuis.*

BIJ H. SCHULZE, FABRIEKANT VAN PIANO'S,

tegen over de Waag, letter D, no. 143, te *Leeuwarden*,

zijn tegenwoordig voorhanden gebruikte PIANINO'S van 6¾ octaaf, sterk van toon, zoo goed als nieuw, voor *f* 215, en nieuwe PIANINO'S voor *f* 280 en hooger.

HANDSCHOENEN- EN SCHOENEN-MAGAZIJN.

De Ondergeteekende maakt zijne hooggeachte Begunstigers zoowel binnen als buiten deze stad opmerkzaam, dat hij **niet**, zoo als sints vele jaren, in eene **KRAAM** op de Kermis is uitgepakt, en derhalve zijn' WINKEL minzaam aanbeveelt. — Hij heeft op nieuw ontvangen diverse soorten van LAARSJES en SCHOENEN, HANDSCHOENEN, BRETELS enz.

Leeuwarden, Julij 1856.
JOH. BISCHOFER, uit *Tyrol*, *Vleeschmarkt no.* 12.

NB. Brieven en Pakjes franco.

MAGAZIJN VAN ONDERSCHEIDENE ARTIKELEN

BESTAANDE IN

MARMER, ALBAST EN AGAAT UIT ITALIË.

De Heer R. BECUCCI, heeft de eer te berigten, dat hij, uithoofde van vertrek, tot **veel verminderde prijzen**, de nog aanwezige VOORWERPEN zal verkoopen. ☞ **Wirdumerdijk**, D, no. 125.

De Ondergeteekende berigt door deze, dat hij zijne nieuw opgerigte GRUTTERIJ en WINKEL **geopend** heeft, zich minzaam in de gunst aanbevelende, belovende eene prompte en civiele bediening.

Joure, 21 Julij 1856. E. R. DE JONG.

TIGCHELWERK

aan het Steenwijkerdiep nabij Steenwijk.

De Ondergeteekenden recommanderen zich tot het leveren van alle soorten METSELSTEEN en VLOEREN, benevens beste SCHELPKALK, PANNEN enz, — alles verkrijgbaar aan hunne Fabriek; belovende eene prompte en civiele bediening.

H. JONKERS & COMP.

ONSCHADELIJKE LUCIFERS ZONDER VERGIFT

in Doosjes tegen **5** en **7½** Cents, zijn te bekomen bij

ARON J. DRIELSMA & Co,
Aanvragen *franco*. *Vrouwenpoort, letter E, no.* 415 *te Leeuwarden.*

JOHN SEALY'S PATENT EEST TEGELS.

De **EEST TEGELS** van JOHN SEALY te Bridgwater in Engeland, zijn voor het Vasteland uitsluitend te bekomen bij DE COCK, HOP & VAN WIJNGAERDT te Rotterdam.

BEERENBURGER MAAGKRUIDEN.

Gebruikers dezer overal bekende KRUIDEN worden berigt, dat dezelve *uitsluitend en alléén* worden verkocht te Amsterdam op de Stroomarkt bij de Nieuwe Haarlemmersluis, L, 804, daar het Wapen van Venetie in den gevel staat, en waarin deze affaire sedert bijna twee eeuwen is gevestigd en wordt gecontinueerd.

Het Wapen en naam der firma is in het Papier en Omslag als watermerk gefabriceerd, tot wering van bedrog of namaking. Men wordt vriendelijk verzocht hierop attent te zijn.

DE FIRMA HENDRIK BEERENBURG.

Mevrouw DE VRIES, op het Zieken te 's Hage, is door de Revalenta van Maagkramp en Keelpijn genezen.

De Heer D. DE JONG te Hindelopen berigtte ons voor eenigen tijd de genezing door de Revalenta van den Heer S. KUIPER, Kastelein te Workum, en W. DE BOER, Koopman te Stavoren, die lang in ziekelijken toestand verkeerden en bij geene medicijnen hulp konden vinden.

F. ZORN, te Mijdrecht, is door de Revalenta genezen van eene borstkwaal vergezeld van bloed-puwingen, en die eindelijk tot eene algeheele uittering overging.

„Een algemeen bemind Geestelijke uit een naburige gemeente," — schrijft de Heer POORTMAN te Maassluis, — sukkelde aan hevigen maagkramp, vergezeld van verstoppingen en slechte spijsvertering, die zijne gezondheid zoo zeer ondermijnden, dat men vreesde hem te zullen verliezen. De Revalenta heeft hem radikaal genezen."

DU BARRY'S REVALENTA geneest volkomen al de volgende ziekten:

Verstoppingen, maagkramp, maagpijn, hoest, aamborstigheid, diarrhaea, oprispingen, zuur, kolijk, zenuwziekten, stuipen, vloed, zinkings, slijm, aandoeningen van lever en nieren, hartkloppingen, hoofdpijn, duizeling, graveel, vernaauwingen, maagkanker, scheurbuik, klieren, tering, rheumatische aandoeningen, griep, misselijkheid en braking.

Het is zonder tegenspraak de eenvoudigste en minst kostbare wijze van genezing. Gezond, voedend en krachtgevend kan zij alle andere spijzen vervangen. Men bereidt ze op verschillende wijzen voor ontbijt, tusschenuurtje, middagmaal en avondeten. Een maaltijd kost slechts 6¼ à 10 Centen al naar gelang men eene groote of kleine Bus neemt.

De prijs is 87½ Ct., 2, 3½, 8 en 16 Gulden, in onderstaande Dépôts:

Amsterdam, Verkoophuis: Assen, H. P. A. v. Gorcum; Bolsward, S. S. Oosterbaan en S. R. Dijkstra; Dokkum, A. Schaafsma; Franeker, Wed. K. Drager; Gorredijk, S. G. Zwart; Harlingen, P. L. Mirande Pz. en J. S. van Dijk; Hindeloopen, D. de Jong; Kollum, C. Nihot; Leeuwarden, J. H. van Haagen en A. van Wamel; Makkum, J. B. de Boer; Meppel, A. Jenlen; Sneek, P. T. Potma; Steenwijk, K. Timmermans en in de bekende Dépôts in de andere Steden.

DE VARKENSZIEKTE

voor te komen is van groot belang voor den Veestapel, reden waarom ik op nieuw mijn uitmuntend middel daartoe aanbeveel; een middel, dat zoo eenvoudig in het gebruik is als krachtig in uitwerking, hetwelk ook door de ondervinding bevestigd is geworden, niet slechts als tot *voorbehoeding*, maar ook tot *geneesmiddel* in de ziekte zelve. — De prijs van iedere flesch Poeder is 75 Cents. — Voorts recommandeer ik het ook sedert vele jaren zoo allergunstigst bekende

Dr. ROCRE'S KINKHOEST-MIDDEL,

dat, tot uitwendig gebruik, zoo gemakkelijk is aan te wenden, en spoedig zigtbare blijken van hulp verschaft; de prijs daarvan is *f* 1. — Alsmede

DE WONDERSNUIF VAN Dr. BROUILLARD

uit Parijs, een kostbare, geneeskrachtige en veelvermogende Snuif, die de bestaande pijn, suizing en kramp in het hoofd doet bedaren; verstoppingen wegneemt en door de zenuwen te prikkelen en te versterken, het denkvermogen niet alleen, maar ook het gezigt belangrijk opklaart. — Zij wordt door mij afgeleverd, in met lood bekleede doosjes, met berigt voor 60 cents. — Terwijl mede bij mij verkrijgbaar is het

VORSTELIJK TANDPOEDER.

Dit voortreffelijk mondmiddel, dat door zijne uitstekende eigenschappen, reeds de aandacht van het Hof — overeenkomstig zijnen naam — heeft mogen verwerven, alsook door de aanzienlijkste standen gezocht wordt, is een waar behoud voor mond en tanden. — Het versterkt het geheel op eene krachtdadige wijze; het maakt het tandvleesch vast en de tanden wit, zonder het geringste nadeel voor het glazuur, terwijl de losse tanden of kiezen er door bevestigd worden, en nog bovendien een zeer aangenamen adem achterlaat. — Hetzelve is van Franschen oorsprong, en wordt afgeleverd in doosjes voor 60 Cents.

J. C. H. VAN HARINXMA, *Apotheker*,
op de Nieuweburen te *Leeuwarden.*

CIBARIA SALUBERRIMA,

in plaats van REVALENTA ARABICA.

Het Amsterdamsche Verkoophuis, dat op alle mogelijke wijzen, de Revalenta zoekt aan den man te brengen, heeft weer eene onwaarheid gemeld, waarvan het zich zeker gouden bergen belooft. Volgens zijn berigt *(Amsterd. Courant)*, moet het Revalenta busje van 87½ Cts. ½ Eng. pond inhouden, volgens hem, „circa 2½ Ned. oncen." (Het Eng. pond is gelijk aan 37½ Ned. looden.) Zoodat, kleine busjes al ½ Eng. pond inhoudt, dat eene onwaarheid is, hoe kan dat dan 2½ Ned. ons uitmaken? Zijn eigen berigt „kleine minder voordeelige busjes" enz. bewijzen ten vollen zijn karakter; want zoo ½ Eng. pond 87½ Cts. kost en minder voordeelig is, hoe schadelijk is dan niet een geheel Eng. pond voor *f* 2, zegge *twee Gulden*. — Maar wie wil niet gaarne die schade lijden ten voordeele van het Verkoophuis!

De **CIBARIA**, die het beste voedsel is voor jonge Kinderen en zwakke of verzwakte gestellen, heeft eene Dame van Haemorrhoides (aanbeijen) genezen, voorwaar geen bagatel! — Smakelijker dan du Barrij's Revalenta, werkt zij spoediger, bij haren lageren prijs (voor 45 Cts. ontvangt men evenveel **Cibaria** als bij de Revalenta 87½ Cts. kost). — Zij wordt afgeleverd in blikken Bussen inhoudende 12½, 25 en 50 Ned. looden voor 45 Cts., 80 Cts. en *f* 1.50; de prima voor 75 Cts., *f* 1.40, *f* 2.50 te Harlingen, bij den Heer H. de Windt; Leeuwarden, J. van IJssel; Sneek, A. Cuipers; verder in de bekende Dépôts en te 's Gravenhage aan het Magazijn bij den Fabriekant J. A. van Wijk.

DE ZALF EN PILLEN VAN HOLLOWAY *doen verbazende uitwerking ingeval van* ***Brandwonden.*** E....Z...., te Maastricht, had zich met kokend water deerlijk gebrand. Hare regterzijde en been vooral waren in een beklagenswaardigen toestand. Op het oogenblik van het toeval had men een middel aangewend, waardoor het vleesch tot op het been zich afschilde. Men riep vervolgens geneeskundige hulp in, doch al spoedig was haar toestand hopeloos. Een vriend die haar bezocht, en wiens been door de Zalf en Pillen van Holloway genezen waren, beval haar dezelven aan, zij volgde dien raad op, en in veertien dagen tijds was zij genezen, en heeft uit erkentelijkheid hare genezing aan den professor Holloway schriftelijk medegedeeld.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt:

DOOSJES PILLEN van *f* 0.80, *f* 1.85, *f* 3, *f* 6.75, *f* 13.50, *f* 20.50.
POTJES ZALF „ „ 0.80, „ 1.85, „ 3, „ 7.05, „ 13.85, „ 20.50.

Zijn op *franco aanvrage à contant*, te bekomen: aan het Hoofddépôt bij den Heer J. Straatman, 's Hertogenbosch; J. C. H. van Harinxma, Leeuwarden; Mej. Wed. H. A. Binksma, Harlingen; P. T. Potma, Sneek; S. Zwart, Gorredijk; S. Visser, Lemmer; S. S. Oosterbaan, Bolsward; Londen, Holloway's Etablissement Strand 224 en New-York, 80 Maiden Lane.

De Ondergeteekende PIETER O. VISSER verzoekt een ieder om aan zijne Huisvrouw CATHARINA HELLINKHUIZER, niets te borgen of te leenen, zullende door hem geene betaling worden gedaan.

Schilkampen onder Leeuwarden, 21 Julij 1856. P. O. VISSER.

JAARLIJKSCHE HARDDRAVERIJ

te WINSCHOTEN, op Vrijdag den 25 Julij 1856.

PRIJS: ***Een fraai bewerkte ZILVEREN SOESMAND.***

1STE PREMIE: ***Eene dito DITO SIGAARVAAS met LUCIFERSDOOS.*** 2DE PREMIE: ***Eene dito DITO INKTZETTER.***

Aangifte der Paarden ten huize van den Logementhouder DIJKSTERHUIS, des morgens te elf uur. Rijding des namiddags te 3 uur.

Alle Paarden ten genoegen der Keurmeesters worden toegelaten.

Met consent van het Edel Achtbaar Bestuur van Franekeradeel, gedenkt de Kastelein S. W. DE HAAN te Achlum, op Zondag den 27 dezer, te laten verkaatsen:

PRIJS: ***Drie ZILVEREN LEPELS.***
PREMIE: ***Nader te bepalen.***

Aangifte 2 uur precies.

HARDDRAVERIJ TE BURGWERD,

OP **MAANDAG** DEN **28 JULIJ e. k.**

Met toestemming van het Edel Achtbaar Bestuur van Wonseradeel, gedenkt de Kastelein H. T. HEEREMA, te Burgwerd, met eenige Liefhebbers, te laten Verharddraven:

Eene extra moderne PENDULE met twee BLOEMVAZEN,

TOT PRIJS,

door Paarden die geen geadverteerden prijs hebben gewonnen en tot genoegen der Keurmeesters zijn.

De aangifte precies des middags ten 12 ure.

HARDDRAVERIJ TE FERWERD,

DINGSDAG den 29 JULIJ e. k.

PRIJS: ***ter waarde van veertig à vijf en veertig GULDEN.***

(Nader te bepalen.)

KAATSPARTIJ TE ANJUM.

Met consent van het Gemeente-Bestuur van Oostdongeradeel, gedenkt de Kastelein JAN A. SONNEMA, te Anjum, op Vrijdag den 1 Augustus 1856 te laten Verkaatsen en vrij te vereeren: ***Twee ZILVEREN LEPELS***, en op Zaturdag daaraanvolgende: ***Eene ZILVEREN ZAK-TABAKSDOOS.***

De Liefhebbers worden verzocht zich vroegtijdig aan te geven.

Ter oprigting eener ***FABRIJK*** in de provincien *Groningen* en *Friesland*, vraagt men een **COMPAGNON**, die ***f* 5000** of meer kan aanbrengen. Het Fabricaat is geheel nieuw, van dagelijksche behoefte, wordt het grootste gedeelte van buiten ingevoerd, is aan geene modes of verderf onderhevig en levert 50 pCt. zuivere winst. Hiertoe genegen, gelieve men zich te adresseren, onder lett. A. B., met franco brieven, aan het BUREAU der GRONINGER COURANT.

Een VERWERSKNECHT, zijn werk goed verstaande, kan dadelijk werk bekomen bij G. VAN DER WAL, te IJlst.

Een BAKKERSKNECHT, zijn werk geheel of ten deele verstaande, kan van stonden aan werk bekomen. Te bevragen bij D. VAN DER WERF, Gestkooper in de Weerdt te Leeuwarden. Brieven *franco*.

(Zie verder het Bijvoegsel.)

TER LEEUWARDER COURANT-DRUKKERIJ VAN DE WED. KOUMANS SMEDING.

HAARLEM, 19 Julij.

Woensdag heeft de onthulling van het standbeeld plaats gehad, dat te Haarlem ten zinnebeeld zal strekken voor tijdgenoot en nakomelingschap, van de op prijs stelling door den Nederlander van den onvergankelijken roem, dien Lourens Janszoon Coster aan zijne vaderstad en zijn land heeft geschonken. Met vreugde ontwaarde ieder des morgens bij het ontwaken dat heldere zonneschijn dezen tweeden dag van het **COSTERSFEEST** begroette en reeds spoedig begon gelijke drukte als den vorigen dag in de stad te heerschen. Die drukte nam weldra nog ontzettend toe, daar ieder oogenblik onafzienbare spoortreinen tal van feestelingen aanbragten, terwijl ook met schuiten en particuliere rijtuigen velen herwaarts kwamen.

In den Haarlemmerhout, alwaar de plegtigheid met 21 kanonschoten werd geopend, heeft de heer mr. joh. Enschedé, de leden der typographische Vereenigingen — in bijzijn van de hoofdcommissie, bij den gedenksteen, aldus toegesproken:

„Uitgenoodigd door de bestuurderen van de feesten, welke wij thans vieren, om ulieden, mijne vrienden en mede-arbeiders, ter dezer plaatse te verwelkommen, heb ik, als een der oudste beoefenaren van ons bedrijf, en die nu drie en dertig jaren geleden het vierde eeuwfeest der uitvinding van de boekdrukkunst mogt helpen vieren, gemeend, dat ik mij geenszins aan die vereerende uitnoodiging mogt onttrekken. Ik heet ulieden dan welkom in dit oord, het lustbosch van Haarlems burgerij, waar onze overgetelijke Coster zijne houten letteren schikte en verschikte, en alzoo den grond legde tot de hooge vlugt van een bedrijf, 't welk, bij de toenemende behoefte aan middelen ter verbreiding van kennis, bestemd was om den maatschappelijken toestand van ons werelddeel te hervormen.

„Gij vereert, met mij, de vaderlandsliefde van hen, die, welwillend, zich met de taak hebben belast, om, zonder eenige vreemde ondersteuning, alleen door nederlandsche bijdragen, der stad Haarlem een standbeeld aan te bieden, den man en der zaak waardig, 't welk wij eerlang zullen aanschouwen, en 't welk door de burgerij met zoo veel geestdrift en dankbaarheid wordt aanvaard; maar gijlieden verlangt in dit lustbosch, waaraan, met den naam van Coster, de herinnering aan zijne uitvinding steeds levendig zal blijven, uwe hulde aan den uitvinder te betoonen; — en te regt, want daaruit is een bedrijf ontstaan, waardoor gij de middelen vindt om in uwe behoeften te voorzien, uwe gezinnen te verzorgen, uwe zonen tot nuttige burgers in den staat op te voeden; — een hoogst nuttig bedrijf, 't welk een waarborg oplevert voor het behoud en de bevordering van zuiveren godsdienst-zin; — een waarborg tegen de verduistering en de verminking der geschiedenis; — een waarborg tegen het verloren gaan van menige nuttige uitvinding, die eenmaal behoorlijk wereldkundig is gemaakt; — een waarborg voor het behoud eener wenschelijke vrijheid, en op den duur tegen verdrukking en geweld.

„Ik zie ulieden, mijne vrienden en mede-arbeiders, met genoegen, vereenigd gelijk gij zijt, alhier tegenwoordig; gij hebt een zeer loffelijk voorbeeld gegeven aan anderen door het stichten van uwe genootschappen, met het doel om eene betamelijke uitspanning met nuttige instellingen te verbinden, en daarbij orde en welvoegelijkheid in acht te nemen. Volhardt daarbij; — maar volhardt ook in uwe getrouwe pligtsbetrachting jegens uwe patronen; eert hen, als uwe meerderen, aan welke gij groote verpligting hebt; beijvert u, om bij de uitoefening van ons bedrijf, 't welk van een zoo merkwaardigen vooruitgang getuigt, u meer en meer te bekwamen bij het verrigten van de u opgedragen en toevertrouwde werkzaamheden, ten einde daardoor uwe patronen in staat te stellen, uwe verdiensten naar waarde te beloonen.

„Welwillende ijver en trouw zullen steeds van u, in uwen stand worden verlangd; maar er zijn toch onder ulieden mannen die eenmaal patronen kunnen worden, en op welke alsdan meerdere zedelijke verantwoordelijkheid zal rusten: — deze zullen steeds in 't oog moeten houden, dat een arbeider zijns loons waardig is; — op deze zal ook de verpligting rusten om te helpen waken voor het behoud van een dierbaar voorregt van eene welbegrepene vrijheid van drukpers; — voor het waarderen van dit voorregt, en om van deze waardering te doen blijken door zich naauwkeurig te wachten voor het misbruiken van die zoo wenschelijke vrijheid. En zoo eenmaal bij ulieden, in anderen stand, in dat opzigt, de aanloksellen van winstbejag zich mogten voordoen, dan wensch ik, dat gij steeds indachtig zult zijn aan het gestrenge oordeel, 't welk onze zoo begaafde redenaar, de beroemde van der Palm, nu drie en dertig jaren geleden heeft geveld over hen, die zich aan dergelijk misbruik mogten schuldig maken.

„Maar gijlieden, mijne vrienden en mede-arbeiders, verlangt uwe hulde te betoonen aan den uitvinder van ons bedrijf; wel nu, verheft dan uwe stemmen in maatgezang ter eere van zijne uitvinding, die een stroom van licht over het beschaafde menschdom heeft uitgestort, en welk licht eerlang geheel het wereldrond zal bestralen".

Eene vrij zware regenbui, die zich op dat oogenblik deed gevoelen, heeft den indruk van deze plegtigheid niet kunnen verhoogen, doch niet verhinderd, dat de leden der genoemde Vereenigingen hun feestgezang, vervaardigd door den heer A. Beets, begeleid door de muziek der dragonders op eene zeer voldoende wijze hebben uitgevoerd.

Bij het ophouden van den regen en het opklaren van de lucht, heeft de stoet, bestaande uit eenige honderden personen, zich in plegtstatigen optogt naar de Groote Markt begeven. Alvorens tot de onthulling van het standbeeld over te gaan, heeft men het genoegen gehad, Z. K. H. prins Hendrik der Nederlanden te verwelkommen en te begroeten, die het feest met zijne tegenwoordigheid heeft willen vereeren. Nadat Z. K. H. plaats had genomen, hebben de vereenigde zangers der liedertafels, ondersteund door de muzijk der infanterie, hunne feestgezangen aangeheven, en heeft de voorzitter van de hoofd-commissie, de heer mr. L. Metman, den burgemeester en de leden van den raad aldus toegesproken:

„Mijne heeren, burgemeester en leden van den gemeente-raad van Haarlem!

„De grootste schat van een volk is zijne historie, zoo dikwerf deze de roemrijke daden van het voorgeslacht vermeldt. Met welgevallen en voldoening slaat dan ook de tijdgenoot die bladzijden op van de geschiedenis, waar hij vindt opgeteekend wat er op den vaderlandschen bodem werd verrigt ter bevordering van hetgeen goed is èn edel, èn schoon. Het kan alzoo geene bevreemding verwekken, dat zij, die hier, uit onderscheidene oorden van het land, zijn zamengevloeid, bij het binnentreden van Haarlems veste, zich levendig voor den geest stellen, hoe, in den grooten strijd voor vrijheid van geweten, het bloed der vaderen op dezen grond is geplengd, en hoe eene Kenau Hasselaar het bewijs opleverde, dat zelfs de zwakke sexe in Nederland krachtig is, als het de verdediging geldt van de heiligste regten der burgers.

„Maar ik heb thans niet te spreken van roemrijke wapenfeiten; heilrijk en weldadig slechts voor ééne enkele natie; ik moet gewagen van hetgeen, vóór meer dan vier eeuwen, hier heeft plaats gegrepen, en aan het gansche menschdom ten zegen heeft verstrekt; van eene uitvinding, welke de vruchten van den geest, verduizendvoudigd, heinde en verre verspreidende, het licht, dat eenmaal scheen, bewaart en de bron doet zijn van ander licht, dat nog helderder schijnt.

„De nederlandsche natie brengt, in dezen plegtigen stond, eene dankbare hulde aan de nagedachtenis van den Haarlemschen burger Lourens Janszoon Coster, den uitvinder der boekdrukkunst.

„Is het misschien eene ijdele zelfverheffing, uit nationalen trots geboren, die ons de oogen doet sluiten voor de waarheid, en de regtmatige aanspraken van vreemden doet verwerpen? Hebben Mentz en Straatsburg geene gedenkteekenen of standbeelden opgerigt, om der wereld te verkondigen, dat aan Guttenberg en niet aan Coster de eere toekomt van de boekdrukkunst te hebben uitgevonden?

„Onkunde en vooroordeel alleen kunnen ten nadeele van Nederland uitspraak doen. Getuigt het gij, die onpartijdig hebt onderzocht, wat de scherpzinnige en geleerde de Vries, geholpen door zijn kunstvriend Schinkel en door den onvermoeiden en volhardenden ijver vàn onzen Noordziek, aan het oordeel van landgenoot en vreemdeling heeft onderworpen!

„De waarheid kan lang in het duister schuilen; als zij aan het licht zich voor„doet, miskend en heftig aangevochten worden, ja zelfs hare heilige zaak voor „eene poos wanhopig schijnen. Maar haar glans breekt meer en meer door de „nevelen heen en schittert gedurig helderder en onweerstaanbaarder: het heir ha„rer vijanden wordt dagelijks dunner, haar aanhang grooter en magtiger, tot dat „ook de laatste tegenspraak der schaamteloosheid verstomt, en haar zegepraal „voltooid wordt. Zoo ging het, tot heden, met de uitvinding der boekdrukkunst, „zoo deed de stem der waarheid zich gedurig krachtiger vernemen, en de uit„komst zal niet twijfelachtig wezen."

„Deze voorspelling van den redenaar, wiens uitstekende gaven zoo veel hebben bijgebragt tot den luister van het vierde eeuwfeest der uitvinding van de boekdrukkunst, is bewaarheid. Ja! de uitkomst van den strijd, door het wakkere driemanschap, met onbezweken trouw en moed, gevoerd, is niet twijfelachtig: zoo wel buiten als binnen onze landpalen onderschrijft elk bevoegd en onpartijdig beoordeelaar deze uitspraak van de Vries over Lourens Janszoon Coster: *„Hij is de uitvinder der typographie, der eigenlijke boekdrukkunst; de eerste die de „kunst van beweegbare en gegoten letters heeft uitgedacht en beoefend, en daarin het „voorbeeld heeft gegeven aan de Mentzers:"*

„De innigste overtuiging van de deugdelijkheid onzer aanspraken deed, vóór eenige jaren, eene stem opgaan in ons Vaderland: Nederland werd opgeroepen, om de nationale eer te handhaven. Had Mentz zijn metalen standbeeld voor Guttenberg, moest Haarlem dan tevreden zijn met een beeld van haren Stadgenoot, dat niet voldeed aan de eischen der kunst? Moest het beeld, aan deze stad door bijzondere personen vereerd, niet door een geschenk van de gansche natie worden vervangen? De vraag werd met vertrouwen gedaan, aan dat vertrouwen is volkomen beantwoord.

„Wel is het denkbeeld eerst na verloop van verscheidene jaren kunnen verwezentlijk worden; maar wat is er, sedert de oproeping, al niet op het gebied der wereldgeschiedenis of der geschiedenis van ons vaderland voorgevallen! Wat is er al niet gebeurd, dat de algemeene aandacht moest afleiden van een onderwerp, hetwelk alleen in dagen van kalmte de hooge belangstelling kan opwekken, welke het verdient! Met het oog hierop mag de verklaring in waarheid worden afgelegd, dat Nederland aan de roepstem ter handhaving van den nationalen roem waardiglijk heeft gehoor gegeven.

„De vorsten van Oranje, met den Koning aan het hoofd, hebben de vaderlandsche zaak krachtig ondersteund. Hun voorbeeld is door een groot aantal landgenooten, uit alle rangen en standen van de maatschappij, gevolgd, en op voorstel van 's lands regering is dit alles bekroond geworden door de eenparige goedkeuring onzer volksvertegenwoordiging.

„Wat alzoo hier is opgerigt moet zijn een nationaal gedenkteeken, aangeboden aan de stad, waar de boekdrukkunst werd uitgevonden, waar Lourens Janszoon Coster werd geboren, en waar hij zijne kunst heeft uitgeoefend. Het blijke nu of aan dien eisch is voldaan. Welaan! het bekleedsel valle! het beeld worde onthuld!"

Alstoen is het standbeeld, onder het luid gejuich der menigte en het lossen van het geschut, 't welk inmiddels naar de Nieuwstad was gebragt, van zijne beleedselen ontdaan.

Het standbeeld, uitmuntend uitgevoerd in de fabriek van de heeren Enthoven en Comp. te 's Gravenhage, is geheel uit brons gegoten. Het heeft eene hoogte van 4.2 Nederl. el en de metaaldikte is, van het plint af, dat slechts 1 Nederl. duim dikte heeft, steeds dunner en dunner tot het bovengedeelte van het hoofd toeloopende tot op de dikte van slechts 4 à 5 streep. Het voetstuk is omstreeks 1 el hooger dan het beeld. Volgens de aloude overleveringen zou Coster onder het lommerrijk geboomte van den Haarlemmerhout de eerste grootsche gedachte zijner uitvinding hebben opgevat. De beweging van het beeld duidt dit oogenblik, zoo gewigtig voor de toekomst der menschheid, aan. Naast een boomstam verheft zich de rijzige gestalte, het regterbeen vooruit en het ligchaam in eene voortgaande houding, zoo karakteristiek, dat de geschiedenis der boekdrukkunst in dit poëtische denkbeeld van den beeldhouwer is weêrgegeven. Dat hij ook in de sublime beweging den toekomstigen vooruitgang van den menschelijken geest wilde doen uitkomen, lijdt geen twijfel, want het beeld houdt in de opgeheven regterhand de letter A, als wilde het der wereld toeroepen: *ik heb slechts de eerste van het groote vraagstuk genoemd, waaraan de volgende geslachten zullen voortwerken.* Van daar het gesloten boek in de linkerhand: het vormt eene juiste tegenstelling met het opengeslagene in de handen van het Erasmus-beeld te Rotterdam. Het gelaat van Coster, ernstig en vol uitdrukking is als bezield en drukt het zegel op hetgeen de statuaire heeft willen aan den dag leggen. Voor het overige is het beeld in strengen stijl ontworpen; de kleeding beantwoordt geheel aan den tijd, de mantel is fraai gedrafeerd en hangt in breede plooijen langs den rug en vervolgens over den linkerarm. Op de voorzijde van het voetstuk leest men: Laurentius Joannis Filius Costerus, *posuerunt cives Neerlandici MDCCCLVI.* Op de linkerzijde staat: *Typographiae litteris mobilibus e metallo fusis inventor.* Aan de achterzijde leest men de woorden: Lourens Janszoon Coster. *Hulde van het Nederlandsche volk MDCCCLVI* en aan de regterzijde: *Uitvinder van de boekdrukkunst met beweegbare in metaal gegoten letters.*

De heer Metman vervolgde daarna zijne rede aldus:

„Wie stemt, dit beeld aanschouwende, niet toe, dat de kunstenaar zich, tot de hoogte van zijn onderwerp heeft weten te verheffen? Gij ziet den uitvinder der Boekdrukkunst voor u als in eene voorwaartsche beweging, om aan alle oorden der wereld verlichting en beschaving over te brengen. Met de opgeheven regterhand toont hij u de losse letter — het geheim zijner vinding; de gansche houding en het gelaat geven u den denker te kennen; de beukenstam achter hem herinnert u aan het snijden der letter, waarvan Junius gewaagt en het opperkleed wordt in de hoogte gehouden, opdat niets zijn' gang moge belemmeren. Hoe gelukkig is de kunstenaar er in geslaagd zijne verheven gedachte weêr te geven! Het zij gij let op de evenredigheid der vormen, op de volmaakte uitvoering van gelaat en handen, of op de sierlijke plooijing van het kleed, dat ongedwongen nederhangt, gij zult steeds de getuigenis afleggen, dat Royer door dit gewrocht van zijn genie eene nieuwe, ja misschien de schoonste lauwer heeft gevlochten in de krans van zijnen roem.

„Dit meesterstuk, mijne heeren, de burgemeester en leden van den gemeenteraad van Haarlem! wordt u door vorst en volk aangeboden als een bewijs van de hooge waarde, die beiden hechten aan de kunst, door Lourens Janszoon Coster in het leven geroepen. Gelukkig heeten zij de stad, waar de uitvinding der boekdrukkunst werd gedaan. De tegenwoordigheid van zoo vele duizenden in Holland's bloemhof, bij de overgifte van dit nationaal gedenkteeken, drukt hierop het zegel. Gij ontvangt hen op eene wijze, welke getuigt van uwe hooge ingenomenheid met het voorwerp onzer vereering. De betuiging van aller erkentelijkheid zij u daarvoor toegebragt. Gelieft nu het het beeld te aanvaarden en in uwe hoede te nemen. Dat het tot in het laatste nageslacht ten spoorslag strekke aan Haarlems ingezetenen, om alle krachten aan te wenden tot heil van het vaderland en ten zegen der menschheid."

Daarop heeft de heer burgemeester de Bruyn Kops de volgende aanspraak gedaan:

„Mijne heeren, de voorzitter en leden van de hoofd-commissie voor de oprigting van het metalen standbeeld ter eere van Lourens Janszoon Coster. Hetgeen thans is geschied, en ons allen heeft te zamen gebragt, is het waardig besluit van hetgeen door u gedurende vele jaren, met zoo groote belangstelling, ijver- en volharding is verrigt.

„De vereeniging ter nagedachtenis van Coster en van zijne weldadige uitvinding, spreekt luide tot geheel de beschaafde wereld, door de oprigting van dit schoone standbeeld te zijner eere. De geheele natie heeft zich op uwe roepstem aaneengesloten, om dit werk tot stand te brengen. Zij heeft begeerd, dat het standbeeld te Haarlem, de geboorteplaats van Coster, alwaar hij gewoond, zijne kunst uitgevonden en beoefend heeft, zoude worden opgerigt. Zij heeft het aan Haarlem ten geschenke gegeven, aan Haarlem opgedragen om dit blijk van nationale erkentelijkheid en hoogschatting in voortdurende waarde te houden.

„Als hoofd van den gemeente-raad, en uit naam der geheele burgerij van Haarlem, breng ik haren dank u toe, mijne heeren, die, namens het nederlandsche volk, haar met dit pronkstuk hebt begiftigd, en verklaar ik, dat geschenk te aanvaarden en van u over te nemen.

„Haarlem vindt zich vereerd, door dit blijk van nationale edelmoedigheid. Het is er trots op, dat de naam van Coster aan dien van Haarlem onafscheidelijk verbonden is; dat voortaan alle twijfel is weggenomen, elke tegenspraak verdwenen, en de waarheid zijner uitvinding alom erkend wordt.

„Nederland heeft op nieuw getoond, dat het zijne groote mannen weet te waarderen, en er prijs op stelt hunne groote daden of gewigtige diensten in aandenken te houden; dat het gevoelt dat de roem, die aan hunne verdiensten toekomt, op geheel de bevolking terugstraalt. Het heil van Nederland, dat aan ons allen zoo dierbaar vaderland, wordt voortdurend door ons van den Hemel gesmeekt, opdat het zich meer en meer onder andere volken gunstig onderscheiden, in kracht en welvaart toenemen moge, en onder het wijs en verlicht bestuur van het Doorluchtig Huis van Oranje, een vrij en gelukkig volk zij.

„Leve de Koning! Heil aan het Vaderland!

Het slot van de aanspraak is door de aanwezigen met groot gejuich beantwoord.

Na den afloop van de plegtigheid der onthulling van het standbeeld kwamen vele genoodigden op het stadhuis bijeen, en werden aldaar van stadswege eenige ververschingen aan de typographische vereenigingen aangeboden.

Te drie uur had er een feestelijke optogt van de typographische vereenigingen, met eene versierde, in werking zijnde drukpers plaats, voorafgegaan van de muzijk der dragonders. Op de Groote Markt werd eene hulde aan het standbeeld gebragt door het zingen van toepasselijke liederen en versiering met bloemslingers.

Voor de woning van den boekhandelaar, den heer A. C. Kruseman, is de drukpers staande gehouden, vermits zich destijds aldaar de heer Abram de Vries bevond, aan wien men zulke groote verpligting heeft, betreffende de nasporing der geschiedenis van de uitvinding der boekdrukkunst, en aldaar is door twaalf meisjes en twaalf jongens, meerendeels kinderen van boekdrukkers-gezellen, of aan dit bedrijf verbonden, onder feestgezang, den hoogbejaarden en door Z. M. den Koning tot kommandeur der orde van den Nederlandschen Leeuw benoemden letterkundige, een krans aangeboden. Op deze pers is gaande weg een typographenzang gedrukt, en in grooten getale onder de menigte verbreid.

Te half vijf uur werd door het gemeente-bestuur aan de hoofd-commissie, belast met de oprigting van het standbeeld, en aan verdere genoodigden, op het paviljoen, een diner aangeboden, hetwelk weder werd vereerd met de tegenwoordigheid van Z. K. H. prins Hendrik, en waaraan ook onderscheidene ministers en verdere autoriteiten deel namen.

De boekhandelaars hielden onderling een vriendschappelijk diner, alsook de verschillende typographische vereenigingen. Inmiddels had ook de talrijke menigte ruimschoots gelegenheid om zich te vermaken, en werden er verschillende volksvermakelijkheden gegeven van wege de vereening *door Vermaak tot Nut*, een naam die bij uitstek hier op de gelegenheid toepasselijk was.

Eene harddraverij, mastklimmen, carouselrijden, in zakken loopen, arlequinades op een daarvoor opgerigt tooneel; daarbij illuminatie op den Dreef en voor het paviljoen.

Maar reeds wachtte een ander feest, want de commissiën waren niet karig in afwisseling van allerlei aard, om ernst en boert, kunst en natuur te doen zamentreffen op dezen gedenkwaardigen dag.

Het bloemenfeest, om 7½ uur geopend, wordt allezins geroemd en heeft, naar het schijnt, de gunstige verwachting, die men daarvan koesterde, nog overtroffen. Met regt mogt die tentoonstelling een bloemenfeest heeten. Zelden zag men zulk eene keurige verzameling der heerlijkste en fijnste bloemen.

Des avonds was zoowel in den Hout, als in de stad op onderscheidene plaatsen zeer fraaije verlichting aangebragt; dit geschiedde op onderscheidene wijzen, maar overal bleek het uit sterren, opschriften, als anderzins, dat de illuminatie ontstoken was bij gelegendheid van het feest van den dag, dat aan Coster gewijd was.

Het standbeeld, aan welks inwijding het feest was gewijd, werd prachtig met gaz verlicht. Het huldeblijk van Haarlems burgerij voor het aan de stad geschonken standbeeld was mede herhaaldelijk bij afwisseling met rood, wit en blaauw bengaalsch licht beschenen, 't welk telkens eene bij uitstek goede uitwerking heeft gedaan.

Een en ander deed tot laat in den nacht eene groote menigte op de been blijven, doch heerschte overal de grootste orde en een uitmuntende feestoon.

Donderdag zijn de feesten op eene luisterlijke wijze besloten. Even als de beide vorige dagen, was de stad nog met groen en bloemen versierd en waperde 's lands vlag. Des avonds werd een luisterlijk vuurwerk afgestoken, dat de reeks der feesten, aan de onthulling van Costers standbeeld gewijd, op eene waardige wijze besloot. Dat vuurwerk, van de gebroeders van Leeuwen, heeft zeer voldaan en is over 't geheel zeer wel gelukt. De gereed gemaakte zitplaatsen zijn echter niet bestand geweest tegen de last, welke zij moesten dragen en zijn ten deele bezweken, maar zonder dat men daarvan belangrijk letsel heeft ondervonden. Een geregtelijk onderzoek is echter, naar men verneemt, deswege onmiddelijk ingesteld.

Op het oogenblik dat het standbeeld was onthuld geworden, had er nog eene andere onthulling op kleiner schaal plaats, welke echter door slechts een klein getal der aanschouwers werd opgemerkt. Het huis namelijk, waar zich thans de winkel van den heer von der Möhlen (tegenover de kerk) bevindt, neemt voor een gedeelte den grond in der woning van Coster, in welks gevel de rederijkerskamer: *de Wijngaardranken*, ten jare 1854 een steen heeft doen plaatsen, waarin de woorden: *Costeri aedes Typographiae Natales* in vergulde letters zijn gehouwen. Boven dezen steen was (waarschijnlijk door den eigenaar) een gebeeldhouwde steen geplaatst, met het borstbeeld van Coster in nisvormig gotisch versiersel. Dit beeldhouwwerk, omgeven door festoenen van loofwerk, bloemen en vlagdraperiën, was door een katoenen voorhangsel bedekt gebleven tot op het oogenblik der onthulling van het standbeeld, op welk oogenblik de sluijerdoek ook van dat beeldwerk werd weggenomen.

— Z. M. wenschende bij gelegenheid der viering van het herinneringsfeest ter eere van den uitvinder der boekdrukkunst een blijk te geven van den hoogen prijs, waarop door Hoogstdenzelve de weldaden geschat worden aan de menschheid door die uitvinding bewezen, en uit aanmerking daarvan voor ditmaal genade willende doen wedervaren aan het van de drukpers gemaakt misbruik, heeft bij besluit van 16 dezer, n°. 53, aan jhr. Mozes Salvador gratie verleend van het nog overig gedeelte der gevangenisstraf van 14 dagen, waartoe hij bij arrest van het provinciaal geregtshof in Noordholland van 12 Maart jl. was veroordeeld ter zake van laster in een gedrukt en verspreid geschrift.

PROGRAMMA

VOOR DE

ALGEMEENE TENTOONSTELLING

VAN VEE EN PLUIMGEDIERTE, WERKTUIGEN VOOR LAND- EN TUINBOUW, VELD-, TUIN- EN BOOMVRUCHTEN, TE HOUDEN TE **FRANEKER**, VAN WEGE DE FRIESCHE MAATSCHAPPIJ VAN *LANDBOUW* EN *VEETEELT*, OP DEN 16 en 17 SEPT. **1856**.

Art. 1. De Tentoonstelling zal geopend zijn den 16 en 17 September 1856, van 's morgens *tien* tot 's namiddags *vier* uur. Het Vee mag op den dag der Tentoonstelling zonder toestemming van het Bestuur, niet eerder van zijne plaats worden vervoerd, dan 's namiddags na *vier* uur. Werktuigen, vruchten enz. blijven de beide dagen ter bezigtiging gesteld.

Art. 2. Leden dezer Maatschappij van Landbouw en Veeteelt, hebben op vertoon hunner kwitantiën, voor zich en ééne vrouw vrijen toegang tot de Tentoonstelling. Inzenders geene leden zijnde, hebben alleen voor zich zelven den vrijen toegang, mits zich daartoe schriftelijk aan de Directie tot het bekomen van een bewijs van toegang aanmeldende. Oppassers, bij de ingezonden voorwerpen benoodigd, kunnen mede kosteloos een bewijs van toegang verkrijgen. Alle andere bezoekers kunnen tegen betaling van *vijftig* cents, per persoon, ter plaatse der Tentoonstelling, een bewijs van toegang bekomen.

Art. 3. Alle Leden dezer Maatschappij van Landbouw en Veeteelt hebben het regt om met hunne in te zendene voorwerpen naar de voor deze Tentoonstelling uit te loven prijzen te dingen. Vervaardigers van werktuigen behoeven evenwel geene leden te zijn. Wordende echter ieder uitgenoodigd, tot opluistering der Tentoonstelling, voorwerpen in te zenden.

Art. 4. Ieder die naar de uitgeloofde prijzen wenscht mede te dingen, zal van dit zijn voornemen franco mededeeling der opgave doen aan den Voorzitter zijner Afdeeling, of aan den Algemeen-Secretaris der Maatschappij van Landbouw en Veeteelt in Friesland, onder naauwkeurige omschrijving der in te zenden voorwerpen, vóór of uiterlijk op den 15 Augustus 1856. De Voorzitters der Afdeelingen zullen binnen *vier* dagen na bovengenoemde termijn, aan den Algemeen-Secretaris mededeeling doen van alle bij hen gedane opgaven. Alle voorwerpen waarvan eene latere of onvolledige opgave wordt gedaan, worden niet ter mededinging toegelaten.

Art. 5. De opgaven moeten zooveel mogelijk bevatten: 1°. Wat het vee aangaat, de tijd wanneer en de plaats waar het is geboren en aangefokt, alsmede hoe lang de inzender Eigenaar daarvan is en bovendien van het vette vee, op welke wijze het gemest is. 2°. Werktuigen, waar en door wien zij gemaakt zijn, tot welke einden zij gebruikt kunnen worden, en voor welken prijs zij te verkrijgen zijn. 3°. Betrekkelijk vruchten, gewassen en voortbrengselen, de plaats waar, de grondsoort waarin of waarvan, en de tijd en wijze waarop deze door hem zijn gebouwd, geteeld of gemaakt.

Art. 6. De Voorwerpen moeten uiterlijk des morgens ten *negen* ure van den 16 September ter plaatse der Tentoonstelling aanwezig zijn, behalve de nummers 6 en 7 en 8, zijnde de tuigspanpaarden en veulendragende merriën, alsmede de nummers 15, 16, 17 en 18, zijnde de verzamelingen koeijen uit één beslag: vette-, kalve- en melke koeijen.

[illegible] Alle voorwerpen blijven voor rekening van den eigenaar. Bij het le- [illegible] persoon, [illegible] zorg daarvan moeten belast zijn, welke [illegible] moet zijn, zal het [illegible] voorwerp ter mededinging in aanmerking kunnen genomen [illegible] de Tentoonstelling zal er kosteloos gras, stroo enz. verstrekt wo[illegible]

Art. 8. De Directie wijst de plaatsen der verschillende voor[illegible] hierin mag, zonder hare toestemming, geene verandering worden ge[illegible] ook eenig voorwerp van de daarvoor aangewezen plaatsen worden [illegible] Voorwerpen, tegen regen of zonneschijn dienende beschut te worden [illegible] der dak worden tentoongesteld.

Art. 9. De beoordeeling geschiedt door Commissiën uit de leden [illegible] schappij van Landbouw en Veeteelt in Friesland, benoemd in gevolge [illegible] der statuten, welke het regt hebben zich van deskundigen te doen bijstaan [illegible] deze geene leden zijn van de Afdeeling waar de Tentoonstelling gehouden [illegible]

Art. 10. Deze Commissiën van beoordeeling nemen als voorwaarden [illegible] krooning, tot grondslag: Dat geen prijs wordt toegekend dan aan die [illegible] pen, welke op zich zelf beschouwd uitmunten en de onderscheiding van [illegible] prijs waardig zijn. Dat bij de overweging wat het beste is, in aanmerking genomen, de omstandigheden waaronder de voorwerpen zijn voortgebragt, [illegible] grondstoffen, de behandeling, de voeding, de ouderdom, het gewigt enz., [illegible] de werktuigen, welke werktuigen uitnemendheid met eenvoudigheid en goed[illegible] heid vereenigen. Dat de prijzen ook dan kunnen worden toegewezen wanneer slechts ééne inzending heeft plaats gehad, indien dit ingezondene op zich [illegible] der bekrooning waardig is. Dat bij geen genoegzaam verschil, het lot zal [illegible] sen; zullende alsdan de niet-bekroonde een getuigschrift ontvangen, de [illegible] van niet-bekrooning inhoudende.

Art. 11. Iedereen is verpligt zich aan de uitspraak van deze Commissiën [illegible] onderwerpen.

Art. 12. Na afloop der Tentoonstelling mogen de voorwerpen niet verw[illegible] worden, dan met toestemming der Directie.

Art. 13. Van de op deze Tentoonstelling toegekende prijzen wordt zoo [illegible] dig mogelijk openlijk kennis gegeven; terwijl tevens zal worden vermeld, de [illegible] waarop deze bij de Afdeelings-Besturen zullen zijn verkrijgbaar gesteld. Alle [illegible] den van deze Maatschappij van Landbouw, worden onder bovenstaande be[illegible] lingen uitgenoodigd, tot mededinging naar de volgende prijzen; alsmede ieder [illegible] der naar de zoodanige, als daarvoor bepaaldelijk zijn aangeduid.

No. 1. Drie-jarige hengsten: 1ste prijs *f* 30, 2de *f* 15.
„ 2. Twee-jarige hengsten: 1ste prijs *f* 20, 2de *f* 10.
„ 3. Vier-jarige merriën: 1ste prijs *f* 30, 2de *f* 15.
„ 4. Drie-jarige merriën: 1ste prijs *f* 25, 2de *f* 15.
„ 5. Twee-jarige merriën: 1ste prijs *f* 20. 2de *f* 10.
„ 6. Het schoonste tuigpaard onverschillig van welken ouderdom of ge[illegible] slacht: 1ste prijs *f* 30, 2de *f* 15.
„ 7. Spannen tuigpaarden, onverschillig van welk ras of geslacht: 1ste prijs, uitgeloofd door een Lid der 7de Afd. der Maatschappij van Landbouw en Veeteelt, *f* 50; 2de prijs, uitgeloofd door de 7de Afd. der Maatschappij van Landbouw en Veeteelt, *f* 25.
„ 8. Veulendragende merriën, uitgeloofd door de 7de Afd. der Maatschappij van Landbouw en Veeteelt: 1ste prijs *f* 30, 2de *f* 15.
De twee- en drie-jarige paarden en veulen-dragende merriën, moeten los aan de hand; de vierjarige, de tuig- en spanpaarden moeten eerst los aan de hand, en daarna de vier-jarige en tuigpaarden voor eene chais, en de spanpaarden voor een vier-wielig rijtuig worden gekeurd.
„ 9. Springstieren in 1854 of vroeger geboren: 1ste prijs *f* 30, 2de *f* 15.
„ 10. Springstieren in 1855 geboren: 1ste prijs *f* 50, 2de *f* 25, 3de *f* 10.
De bekroonde enter-stieren moeten nog één jaar in deze Provincie dienst blijven doen.
„ 11. Melke derde-kalfs koeijen: 1ste prijs *f* 30, 2de *f* 15.
„ 12. Melke twenter-rieren: 1ste prijs *f* 30, 2de *f* 15.
„ 13. Melke enter-rieren: 1ste prijs *f* 25, 2de *f* 15.
„ 14. Kalve-koeijen, niet ouder dan derde kalf: 1ste prijs *f* 30, 2de *f* 15.
Verzamelingen van Koeijen uit één beslag:
„ 15. Vier vette koeijen: 1ste prijs *f* 40, 2de *f* 20.
„ 16. Drie derde-kalfs kalve- of melke koeijen: 1ste prijs *f* 55, 2de *f* 25.
„ 17. Drie tweede-kalfs kalve- of melke koeijen: 1ste prijs *f* 55, 2de *f* 25.
„ 18. Drie eerste-kalfs kalve- of melke koeijen: 1ste prijs *f* 40, 2de *f* 20.
„ 19. Hoklingen, bij twee-tallen: 1ste prijs *f* 15, 2de *f* 7.50.
„ 20. Vette ossen: 1 prijs van *f* 25.
„ 21. Vette Kweenen: 1 prijs van *f* 25.
„ 22. Vette- of weidkoeijen: 1ste prijs *f* 25, 2de *f* 15, 3de *f* 7.50.
„ 23. Vette schapen, bij tweetallen: 1ste prijs *f* 10, 2de *f* 7.
„ 24. Melke schapen, bij tweetallen: 1ste prijs *f* 10, 2de *f* 7.
„ 25. Lammeren, bij viertallen: 1ste prijs *f* 10, 2de *f* 7.
„ 26. Rammen, geboren in 1855 of vroeger: 1ste prijs *f* 10, 2de *f* 7.
„ 27. Lam-rammen: 1ste prijs *f* 8, 2de *f* 4.
„ 28. Vette of gemeste varkens: 1ste prijs *f* 20, 2de *f* 10.
„ 29. Biggen, bij tweetallen: 1ste prijs *f* 10, 2de *f* 7.
„ 30. Beeren: 1ste prijs *f* 10, 2de *f* 7.
„ 31. Zeugen: 1ste prijs *f* 10, 2de *f* 7.
„ 32. Kalkoenen: een haan en 2 of meer hennen: 1ste prijs *f* 4, 2de *f* 2.
„ 33. Kippen: een haan en minstens 5 hennen: 1ste prijs *f* 4, 2de *f* 2.
„ 34. Vreemd gevogelte: 1ste prijs *f* 4, 2de *f* 2.
„ 35. Nieuwe of verbeterde werktuigen tot bewerking en verbetering van verschillende soorten van grond: 1 prijs van *f* 25, 2 prijzen à *f* 20, 2 prijzen à *f* 15, 2 prijzen à *f* 10, 2 prijzen à *f* 7, 2 prijzen à *f* 5.
„ 36. Nieuwe of verbeterde werktuigen voor rijen-teelt, zoowel tot zaaijing als tot aanaarding der gewassen: 1ste prijs *f* 15, 2de *f* 10, 3de *f* 7, 4de *f* 5.
„ 37. Nieuwe of verbeterde werktuigen tot zuivering van granen en zaden, en tot het snijden of breken van beestenvoeder: 1ste prijs *f* 15, 2de *f* 10, 3de *f* 7, 4de *f* 5.
„ 38. Nieuwe of verbeterde werktuigen tot bereiding van boter en kaas: 1ste prijs *f* 15, 2de *f* 10, 3de *f* 5.
„ 39. Nieuwe of verbeterde werktuigen tot het dorschen van granen en peulvruchten, voor vlasbereiding en voor hooioogst: 1ste prijs *f* 20, 2de *f* 15, 3de *f* 10, 4de *f* 5.
„ 40. Werktuigen tot breking en maling van granen en zaden: 1ste prijs *f* 20, 2de *f* 15, 3de *f* 10.
„ 41. Veld-, tuin- en boomvruchten voor den kouden grond: 1ste prijs *f* 16, 2de *f* 14, 3de *f* 12, 4de *f* 10, 5de *f* 8, 6de *f* 6, 7de *f* 4, 8ste *f* 2.
Van granen en zaden moeten minstens twee schoven in het stroo worden vertoond. — Van vlas vijf schoven. — Van boomvruchten, knol- en wortelgewassen minstens 5 kop. — Van losse of gedorschte granen of zaden, zoowel vreemde als inlandsche, minstens 1 kop. — Van granen en zaden, in losse aren, zoowel vreemde als inlandsche, minstens twintig aren.
„ 42. Twee bundels gebraakt vlas, gewas 1856, met opgave van de wijze waarop bewerkt: 1 prijs van *f* 10.
„ 43. Een vierde ton boter: 1ste prijs *f* 10, 2de *f* 5, 3de *f* 2.50.
„ 44. Geele of kanterkaas, 6 stuks: 1ste prijs *f* 6, 2de *f* 4, 3de *f* 2.
„ 45. Nagelkaas, 4 stuks, ieder niet ligter dan 18 Ned. ponden: 1ste prijs *f* 6, 2de *f* 4, 3de *f* 2.
„ 46. Kruidkaas, 6 stuks: 1ste prijs *f* 5, 2de *f* 2.50.
„ 47. Andere kaassoorten: 1ste prijs *f* 5, 2de *f* 2.50.
„ 48. Bloemen, heesters, potgewassen en kastvruchten: 1ste prijs *f* 14, 2de *f* 12, 3de *f* 10, 4de *f* 8, 5de *f* 6, 6de *f* 4, 7de *f* 2.
„ 49. Voorwerpen tot opluistering, *niet* in dit Programma vermeld: 1st, prijs *f* 10, 2de *f* 9, 3de *f* 7, 4de *f* 6, 5de *f* 5, 6de *f* 4, 7de *f* 3, 8ste *f* 2.50, 9de *f* 2.
„ 50. Door een belangstellende in deze Maatschappij wordt uitgeloofd voor het door de Commissie volledigst geoordeeld Verslag omtrent de Stal[illegible] voedering in toepassing gebragt in dit gewest: een prijs van *f* 25.
„Voor de mededinging naar no. 50, is het lidmaatschap van deze maatschappij geen vereischte."

Aldus vastgesteld, door het Hoofd-Bestuur van de Friesche Maatschappij van Landbouw.

Mr. U. H. WIELINGA HUBER, *President*.
Mr. E. JONGSMA, *Algemeen-Secretaris*.

TER LEEUWARDER COURANT-DRUKKERIJ VAN DE WED. KOUMANS [illegible]